

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 28.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 28.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . . . 2.—
 V upravi prejemam mesečno . . 1-70
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . . . 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

SLOVENEK

Inserati:
 Enostolpna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat . . . . . po 15 v
 za dvakrat . . . . . " 13 "
 za trikrat . . . . . " 10 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznamila, zabvalo, osmrtnice itd.:
 enostolpna pettivrsta po 13 vln.
Poslano:
 enostolpna pettivrsta po 30 vln.
 Izhaja vsak dan, izvenredni ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisati se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 28.511,
 born.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 183.

Današnja številka obsega 16 strani.

Poslednja faza izločnega vprašanja.

Prof. Anton Bezenšek.

»Mohamedanec se je vrnil po sili tja, kjer ni mesto zanj; zato naj bo izgnan spet s silo.«

Ch. Seignobos.

Sofija, 4. februarja.

Vse to, kar se je zgodilo poslednje dni v Carigradu, vse te krvave prekučije in izvršene grozovitosti, dokazujejo še enkrat pred celim svetom, da je tudi oni mali kos zemlje, ki je za zdaj še ostal Turčiji v Evropi, dovolj obsežen za največje nemire.

Pri takih okolščinah je sosedstvo s Turčijo sedaj ravno tako neprijetno, kakor je bilo v preteklosti. Taka država, ki ne more napredovati na potu civilizacije, katera je vsled tega obsojena k poginu, a se še drži pokonci — kakor nevarno bolan in raztrovan organizem — samo z najhujšimi otrovi, kakor so revolucije in zarote, takšna država bi vedno kalila mir bližnjim in daljnim sosedom.

To je utrdilo balkanske države v prepričanju, da se mora postaviti v prihodnjem miru kot prvi pogoj: da nimamo druge meje razven morja s Turčijo, ali pa da imamo na suhem čim krajšo mejo. Kako bi torej Bolgari mogli dopustiti, da bi ostalo Turčiji mesto Odrin in da bi se potegala dolga meja od neke točke na Črnem morju do zaliva reke Marice? — To ne bi bilo niti v interesu balkanskih držav, niti v interesu Turčije, a posredno bi to škodilo tudi celi Evropi; kajti to bi dalo povod večim razprtjam med bližnjimi sosedmi. Balkanski zavezniki bi bili v kratkem času spet primorani prijeti za orožje ter obračunati končno z nepoboljšljivo Turčijo. A to bi dalo povod novim konfliktom v Evropi.

Torej je bolje, da se napravi sedaj popoln obračun. Bolje bo še enkrat udariti in nove žrtve doprinesti, kakor pa čakati v nesigurnosti nekoliko let in potem z nova začeti vojno — morebiti pri bolj neugodnih okolščinah kakor so današnje.

A v enem oziru se nahajajo sedaj zavezniki v ugodnejšem položaju, ka-

kor so bili ob času premirja. To poudarja vladino glasilo »Mir« s sledečimi stavki:

»Vsako zlo za dobro,« pravi naš pregovor. In v danem slučaju je pronunciamento v Carigradu zaveznikom prav dobro došel, ker jim je omogočil, da sami dovršijo začeto delo do kraja. Poslednjih štirideset dni je bilo za nas, zmagovalce Turčije, prav težavno, in to posebno radi tega, ker se nam je vedno pripomnjevala naša odvisnost od velikih držav ter staro varuštvo, pod katerim nas hočejo one vedno držati. Pregovori so se razvijali tako, da je svet začel misliti, kakor da postane Odrin bolgarski, ne ker bo kapituliral pred bolgarskim orožjem po nekotlikih dneh, ne ker je zaprt kot arestant v zaporu cel garnizon, katerega Turki niso v stanu osvoboditi in kateri, ako se more skrivati pod cementiranimi svodi svojih trdnjav, ni v stanu se vzdržati nasproti bolgarskemu orožju — ampak da postane Odrin bolgarski po milosti Evrope. Varujmo se, da se ne pojavi in razširi tako mnenje, kajti to bi nas dovedlo do položaja dolžnika proti Evropi, kateri bi se morali obdolžiti z raznimi kompenzacijami!«

A res je prišlo do tega položaja, ko bodo zavezniki s svojim orožjem sami končno določili usodo Turčije in obenem s tem podpirali svoje zahteve. Vendar se samoobsebi razume, da čim poče prvi top po skončanem premirju, izgubi svojo veljavo vse, o čemer se je govorilo v Londonu z obeh strani. Rezultati novih bojev bodo sedaj določili, kakšna mora biti osnova za nove pregovore. Položaj se bode vsled tega popolnoma izpremenil.

Ako pogledamo v zgodovino, najdemo dosedaj tri načrte za uničenje evropejske Turčije, — današnji je četrti.

Prvi mednarodni poizkus je bil napravljen leta 1772, t. j. tako imenovani »grški načrt«, ki je imel za osnovo konvencijo z rusko carico Katarino II. in avstrijskim vladarjem Jožefom II. z namenom, da se izženejo Turki iz Evrope in povzdigne na balkanskem polotoku grško carstvo. Vse ostale turške dežele v Evropi naj se razdele med Rusijo in Avstrijo. Ta poizkus se je pa izjalovil vsled skorajšnjega nastopa prve rusko-turške vojske.

Drugi poizkus je bil napravljen leta 1807. v »Tilzitskem miru«, sklenjenem med ruskim carjem Aleksandrom I. in francoskim cesarjem Napoleonom I.

Razdelila sta si na zemljevidu turške pokrajine prav po »bratovsko« med seboj; samo da sta pustila Tracijo z Odrinom in Carigrad Turčiji, ker se nista mogla sporazumeti, komu izmed njih naj pripade. Drug drugemu nista privoščila teh krasnih krajev in važnih mest. Prišlo je pa kmalu do vojne med Napoleonom in Rusijo, in to je spet rešilo Turčijo.

Leta 1852. je prišel na vrsto tretji predlog za deljenje dedščine »bolnega moža« med Nikolajem I. in angleško kraljico Viktorijo. In takrat je tudi rešila grozna krimska vojska Turčijo iz smrtnih nevarnosti.

Končno je prišla sedaj združna akcija balkanskih držav kot četrti in morebiti poslednji poizkus za uničenje Turčije v Evropi. Štiri mlade, življenja polne kulturne države na Balkanu so se združile proti staremu, oslabelemu, ne-civiliziranemu tiranu, da rešijo enkrat za vselej iztočno vprašanje in da očistijo kulturno Evropo od barbarstva in grozovitosti, katere je morala blizu šest vekov prenašati.

Nadejamo se, da topot noben »svetovni dogodek« ne bo rešil Turčije iz žugajoče jej propasti.

Zakaj je bil premagan polmesec?

Bivši naučni minister na Bulgarskem, prof. dr. Šišmanov, je nedavno tega objavil članek, ki je vreden, da ga objavi tudi naš list. Dr. Šišmanov pravi takole:

»Ne da se oporekati, da se je tudi na Bulgarskem izkazala resnica gesla: šola je temelj življenja narodov. In ne pretiravam, če pravim: Vse, kar ima dandanes Bulgarska v intelektualnem in moralnem oziru, se ima zahvaliti izključno svojim šolam, v katerih so bili nameščeni najbolj izobraženi Bolgari, ker jim je bil vstop v turško državno službo zabranjen vsled turške nezaupljivosti. Šola je bila, ki je majhnemu, pa fizično močnemu narodu vli- la v žile sveto navdušenje, s katerim je ta mali narod izvojeval svoje zmage proti turškemu Goljatu. Smoteno in sistematično je vzgajala šola generacijo za generacijo skozi stoletje v fanatični ljubezni do domovine in svobode. Iz neznatnih početkov (prve bulgarske šole so bile še v prvi tretjini preteklega stoletja le v temnih in vlažnih samostanskih in cerkvenih lokalih) je bul-

garska šolka rastla počasi ali neprestano. Šele leta 1832. je bila otvorena prva javna bulgarska ljudska šola po metodi Bell-Lancasterjevi. A kmalu nato so zrastle nadaljne javne bulgarske učilnice, še za turške vlade, kakor gobe po dežju, in danes ni v tej mali deželi vasi, ki bi ne imela najmodernejše ljudske šole. Vednost je moč. To dobro vedo Bolgari, v katerih je delotvorna volja in goreča želja po moči nena- vadno krepko razvita, in zato kljub svoji zgledni varčnosti ne skoparijo nikdar, kjer gre za pospeševanje ljudske izobrazbe. — Svoj čas so le občine zidale in vzdrževale šole, dandanes pa skrbí za ljudsko omiko skoraj samo država, in proračun naučnega ministra narašča leto za letom skoraj do brezmejne mere. Tako izkazuje državni proračun v minulemu letu vseh stroškov 25 milijonov frankov za šole in poučne svrhe, kar je vsekako ogromna vsota, ako pomislimo, da vsi dohodki bulgarske dežele znašajo okroglo samo 190 milijonov frankov. V čast bulgarski požrtvovalnosti imajo danes v tej mali državi 3482 javnih ljudskih šol z 8866 učitelji in učiteljicami, ki so združeni v mogočne društvene zveze, 1237 zasebnih občinskih šol, 31 deških in dekliških višjih gimnazij in realk s skoraj identično učno osnovo, 316 gimnazij, 9 učiteljskih zavodov, nekaj obrtnih, tehničnih in trgovskih šol, duhovno semenišče, državno glasbeno šolo, zavod za slepce in gluhonome, akademijo umetnosti in univerzo, na kateri je 2116 študentov in študentk.

S povzdigo splošne omike sta se naravno razcveli literatura in znanost. Bulgarska ima dandanes pesnike, pisatelje in učenjake, ki uživajo velik ugled tudi v inozemstvu. Procvtanje literature kaže v sleherni deželi, da ljudstvo rado bere, da se rado uči. Enako veselo znamenje v tem oziru je naraščanje periodičnega tiska. Ni dolgo tega, kar je slavilo Bulgarsko 50letni jubilej svojega prvega časopisa (1844—1894), a danes ima skoraj vsako večje bulgarsko mesto svoj časnik. Kako bulgarsko ljudstvo rado bere, pričajo pač po vsej deželi razširjena bralna društva, ki so se lani spojila v mogočno zvezo po švedskem vzoru. Po vsej Bulgarski se vrše organizirana predavanja vseučiliških moči in se prizadevajo na vsi moč za sistematično vseobčno izobrazbo po angleškem in ameriškem vzoru.

LISTEK.

Ženitvena ponudba.

Humoreska. Spisal Iv. Baloh.

Gospod Pivnik je bil davčni kontrolor. Kot uradnik je bil vreden, da so bili njegovi predstojniki z njim zelo zadovoljni, kot človek je bil pa sam zase, ki se ni brigal za ves svet ne, svet pa za njega ne. Njegov dnevni red je bil vedno enak. Po uradnih svojih urah je zavžil doma skromno kosilo, katero mu je pripravila njegova kuharica in gospodinja Barbka, ki je pri njem služila že nad petindvajset let, po kosilu je šel v kavarno, tam prebral tiste časopise, katerih sam ni imel naročenih, potem šel spet v pisarno, potem pa redoma dobro uro na sprehod, če je bilo lepo vreme, če ne, je pa čital doma časopise z inserati vred, četudi jih je že dva- ali trikrat prebral. Zvečer ob sedmih je bila večerja, potem je šel pa vsak večer kmalu k počitku. Tako je bilo življenje gospoda Pivnika. Z nikomur ni občeval, ljudi je pustil pri miru, najrajše je bil sam, še kadil ni. Zdelo se mu je tako življenje čisto naravno in če bi bilo drugače, bi gotovo ne bilo zani.

Njegova gospodinja je dobro poznala vse lastnosti svojega gospoda. Bili so dnevi, ko ni niti ene besedice spregovorila z gospodom, a je mislila, da že mora tako biti. Še, če je vprašala, kaj naj skuha, včasih ni dobila odgovora. Kar je skuhalo, je bilo dobro. Zato ji je bilo včasih zelo dolgčas, večino ma se je pa udala v svojo usodo.

Letošnjo pomlad pa je začutil v svojem srcu gospod kontrolor nekaj, kar mu je bilo doslej neznan. Samega se je čutil. Spočetka mu je bila ta misel nekako zoprna, a kar odkrižati se je ni mogel. Čudno se mu je zdelo, da je sploh prišel na to misel, saj mu je Barbka stregla kot lastnemu možu. A nehote mu je vedno prihajalo na um: žena je le žena. Barbka naj zbolí ali umrje, kje bo drugo dobil? Ali če on zbolí, kdo mu bo tako vestno stregel, kakor soproga? Sicer pa Barbka lahko ostane pri njem, pomagala bo gospej soprogi pri tem in onem delu. Kar videl je že naprej, kako prijetno bo tako življenje. Barbka bo doma kuhala in pospravljala, on se bo pa lepo sprehajal s svojo soprogo po senčnatih drevoredih. Nič več ne bo sam, nič več ne bo tako pust in dolgočasen, kot so mu očitali njegovi tovariši v uradu.

In postavil se je gospod kontrolor pred ogledalo kakor ni imel nikoli na-

vade, premeril se je od nog do glave ter djal polglasno: lep nisem, mlad tudi ne, a čeden in pošten.

Torej sklep je bil storjen, da naj bo konec tega dolgočasnega življenja; toda — kako! To je bilo sedaj poglavito vprašanje. Kje naj dobi nevesto, ko polovico ljudi v trgu niti ne pozna, razun tistih, s katerim ima opraviti v pisarni. Njegovi tovariši so mu večkrat to ali ono gospico očitali, ali on se je vedno in redno izgovarjal, da je niti ne pozna. To je bila velika skrb za gospoda kontrolorja. In ko je tako premišljeval dolgo časa to sitno zadevo, tedaj mu je prišla rešilna misel: V časopis bom dal!

Dobro, izvrstna misel! Nobeden ne bo zvedel, če se mi ne posreči, nobeden mi ne bo očital, sram me ne bo, pa izberem si lahko, kar hočem.

In vsedel se je gospod kontrolor ter napisal tele besede: Ženitovanska ponudba. Uradnik v najlepši možki dobi z nekaj premoženja išče znanja in svrhu ženitve z gospico srednje starosti. Na denar se ne gleda, glavna stvar je: poštenje. Odgovor naj se pošlje na naslov: »Sreča št. 1000« na ta list.

Pismo je bilo spisano in sam ga je oddal na postaji, da bi poštarica, o kateri je slišal, da vse prebere, nič ne slutila.

Nemirni so bili tisti dnevi in tiste noči za gospoda kontrolorja. List je prišel in prinesel inserat celo trikrat. To je bil vesel gospod kontrolor! Prebral ga je vsaki dan najmanj desetkrat. Nervozno je čakal en teden, ker potem mu je obljubilo upravištvo doposlati odgovore.

Njegova postrežnica Barbka je imela navado, da je popoldan, ko je gospod odšel v pisarno, brala časopise, ki jih je gospod pustil na mizi. Kaj je pa hotela drugega delati? Brala je najraje podlistke, novice in pregledala je vse inserate. Kaj čuda, če je brala tudi: Ženitovansko ponudbo? — Brala je enkrat, dvakrat in nehote ji je prišla misel: Kaj, ko bi —?

Kar ustrašila se je spočetka te misli. Saj ni nič huđega! Kaj če gospod umrjejo, kam bo šla? In brala je zopet drugi in tretji dan — pa tega ni mogla pozabiti. Živi duši ni tega povedala, tudi učiteljci ne, dasi sta bili najboljši prijateljci in skoro vsaki dan skupaj. In ko je brala že tretji dan neštetokrat tisto ponudbo, tedaj se je že sprjaznila z mislijo: Kaj ko bi poskusila? Zvedel ne bo nobeden. Sicer se pa še lahko skesam in gospod ne bo zvedel nikoli, če mi ne bo všeč. In modrovala je tako naprej: Ravno prav bi bilo zame. Uradnika sem navajena, mlad ni več.

Tako smo nakratko povedali, kako se skrbi za izobrazbo bulgarskega naroda, ki je v tridesetih dneh svojega starega sovražnika sijajno zmagal. Po tem, kar smo tu povedali, se ne bo nihče čudil, da si je bil zadnji bulgarski vojak popolnoma svest svoje velike narodne dolžnosti, ko je pograbil za orožje in korakal med bojni grom, da reši svoje brate izpod turškega jarma. Šola mu je vtepla po desetih letih kategorični imperativ največjih žrtev za domovino z besedami: »Moraš, ker moreš, in moreš, ker imaš proti sebi sovražnika, ki si je postavil nevednost za malika svojega največjega spoštovanja.« Turek ne ve, kakšna moč je vednost. Njegova edina čitanka, ako sploh kaj bere, je v arabski pisani koran, čegar zmisel mu je pa po večini nejasen. Vsled tega so turški vojaki z redko izjemo analfabeti, dočim umeje skoraj vsak bulgarski vojak brati in pisati. Jako poučno je v tem oziru, kar se je konstatiralo v vojaških bolnicah v Sofiji, kjer so bulgarski in turški vojaki ležali dostikrat drug poleg drugega. Moja »enketa« je dognala tu med Bulgari skoraj 99% mož, ki so znali brati, medtem ko so bili Turki vsevpred sami analfabeti. Mnogo teh revežev ni niti vedelo, proti komu so bili iz daljnih krajev Male Azije v Evropo pritrirani. Cilj in pomen krvave vojne jim je bil splošno čisto neznan. Tega niso mogli vedeti ne iz šole, ne iz knjige, ne iz časopisov.

Balkanska vojna je zopet sijajno pokazala, da ima omika velik pomen tudi kakor faktor v vojski.

Dr. Šišmanov potrjuje kakor klasična priča, da morajo biti šola, organizacije, izobraževalna dela in pa tisk temelj našega življenja in najtrdnjša njegova opora. Vrli bulgarski narod je pri svoji ukaželjnosti, pridnosti in treznosti nad barbarom moral zmagati. Balkanska zmaga je bila zmaga luči nad temo, pravice nad krivico. Z zlatimi črkami bo zapisana v zgodovini narodov na vekov veke!

Iz odrinske okolice.

(Piše župnik Ivan Bonev.)

Ak-Bunar, 29. jan.

Položaj v odrinski okolici.

Ak-Bunar je izpremenjen v velikansko vojaško skladišče in v glavno postajo vojaških transportov. V vasi imamo le malo bolnikov, ker skoraj vse bolnike vozijo dalje proti severu. Karantena je odpravljena in sedaj spet lahko občujemo z okolico. Poštne zveze s staro Bulgarijo še nimamo, pač pa imamo telefonsko zvezo z različnimi točkami bojnega polja. Pri nas je namreč glavno skladišče za municijo in proviant. V naši novi cerkvi je spravljeno 800 voz granat, šrapnelov in smodnika; pa tudi v drugih poslopih so velike zaloge municije. Odrin oblega 120.000 bulgarskih in 60.000 srbskih vojakov. Izpred Čataldže je prišlo okoli 40.000 vojakov z raznovrstnim topništvom. Nad 900 topov je namerjenih proti Odrinu. Vsaka baterija ima municije za pet dni, drugo se pa hrani v naši vasi in v okolici.

Vsak dan potujejo skozi našo vas žene in otroci, ki hodijo na bojišče obiskovat svoje može in očete. Vsak dan se pomika skozi vas in po polju ob vasi na stotine voz z municijo, živežem in bolniki. To se godi že od oktobra dalje.

Izzet paša, turški generalissimus.

Lahko si mislite, da bo s tem naša vas gospodarsko popolnoma uničena. Zrtvovati smo morali skoraj vso živino, seno, slamo, žito in moko. Najhuje pa je, da morajo vsi naši kmetje že od oktobra dalje prevažati vojne potrebščine; zato ni mogoče obdelati in posejati polja. Lahko si mislite, da je polje vse poeptano in od koles razorano.

Turške grozovitosti.

Bili smo pričé strašnih turških grozovitosti. Peta kompanija 37. polka je južno od Ak-Bunarja s predrznim pogumom napadla turški oddelek okoli 4000 mož. Večina bulgarske čete je bila ubita ali ranjena; peščica preostalih vojakov se je morala umakniti ter pustiti ranjence in mrtve na bojišču. Eno uro pozneje je prišlo na pomoč topništvo, premagalo Turke in osvojilo prejšnjo bulgarsko pozicijo. Na bojišču so našli mnogo bulgarskih ranjencev; vse ranjence so Turki še prebodli z bajonetom, nekaterim so porezali nos, ušesa in še druge ude. Videli smo tudi, kako so topovi iz odrinskih trdnjav streljali na oddelek bulgarskega rdečega križa, ki je pokopaval mrtlice. Še huje grozovitosti so uganjali Turki nasproti mirnemu neoboroženemu prebivalstvu. Skozi Ak-Bunar je potovalo mnogo bulgarskih družin, ki so se na čudovit način še rešile iz razdejanih krščanskih vasi. Ti begunci so nam pripovedovali strašne reči, ki so jih Turki uganjali proti bulgarskim ženam, deklicam in

otrokom. Turki so zares sramota za kulturno Evropo, ki je toliko časa mirno gledala turško barbarstvo.

Položaj v Odrinu.

Nekateri naši vaščani so se pred vojsko mudili v Odrinu in so potem morali ostati v obleganem mestu. Pred nekoliko dnevi se jim je posrečilo, da so ušli. Ti so mi pripovedovali, kako je v Odrinu. Misijonarji v odrinskem predmestju Kara-Agač so mnogo kmetov sprejeli v svoje varstvo in jim s tem rešili življenje. Na vrt deškega semenišča v Kara-Agaču je padla granata, a ni eksplodirala. — V zavodu zagrebških usmiljenk je priletela granata v spalnico, se razletela in poškodovala zidovje, a ubila ni nikogar; vse redovnice in gojenke so zdrave. Škof Petkov se je med bombardiranjem v družbi misijonarjev in gojencev skrival v podzemskih kletih v zavodu poljskih resurekcionistov; tja je pribežal tudi ruski konzul. (Bolj verjetno je, da je tja pribežal avstrijski konzul; preprost vaščan iz Ak-Bunarja najbrže ne loči dobro posameznih konzulov.) Zavod resurekcionistov ni bil zadet od nobene kroglice. Turški vojaki dobivajo vsak dan pol kilograma kruha in nekoliko sira. Med turško posadko sta dve stranki, ena je za predajo, druga pa za brezobziren boj.

Če se bo vojska nadaljevala (pismo je pisano med premirjem), potem Odrina ne bomo več videli. Vse mesto bo uničeno; razdejanje ne bo nič manj strašno kot je bilo razdejanje Jeruzalema.

Iz Plovdiva.

Izvirni dopis. Piše profesor H. G.

Položaj v Odrinu.

Vojska se je zopet začela. Bog daj, da bi v velikanskem dvoboju med križen in polumesečem zopet sijajno zmagovala pravična krščanska stvarter za vselej uničila turško silo v Evropi. Ker se bo sedanji del vojske odločil pri Odrinu, zato vas bo gotovo zanimalo izvirno poročilo o sedanjem stanju v obleganem Odrinu. Po tajnem potu sem sprejel iz obleganega Odrina pismo od nekega katoliškega duhovni-

Turški strelni jarki ob jezeru Derkos.

Srbska infanterija pred Odrinom.

na denar se ne gleda, sicer ga pa nekaj imam, poštena sem pa — ravno zame bi bilo to. Če umrje, imam pokojnino, pa v miru živim — in gospa bom . . .

In vstala je Barbka in se pogledala v ogledalo.

Lepa nisem, mlada tudi ne, ampak čedna in poštena — tako je rekla na tihem, da se še muc ni zbudil, ki je spal na njeni postelji.

Toda kako? — Barbka ni imela lepe pisave, tudi je le malo pisala, razven svoji sestri nikomur na svetu. Tu se je spomnila učiteljice. Nerada ji je razodela to srčno zadevo, toda druge pomoči ni bilo. Sicer ji bo pa še lahko svetovala, ker sama takih reči ni vajena. In šla je Barbka v nedeljo popoldne kot ponavadi k gospici učiteljici ter ji po dolgem obojavljanju počasi razodela, kaj bi rada. Nekoliko sram jo je bilo, pa je le šlo.

Učiteljica se ji je spočetka nekoliko nasmehnila, a nazadnje ji je pravdala. Morda boste še srečni — le skoda, da zgubim tako dobro prijateljico. In po dolgem posvetovanju sta sklenili odgovoriti, da se ponudba sprejme, da se ima tudi nekaj premoženja, a da se želi osebnega pogovora. Odgovor naj se pošlje pošte restante Ljubljana pod naslov: Tiha sreča št. 1000. Gospica je imela že itak lepo pisavo, a to pismo je pisala, kolikor je mogla lepo,

Barbka je oddala pismo na postaji, da ne bi na pošti brali.

Prav lepo sta se poslovili in seveda zatrdili, da ostane to tajno med njima na veke. Barbka je pisala svoji sestri, naj čez en teden dvigne pismo s takim naslovom ter ga ji pošlje. Rekla je, da se gre za neko zadevo.

In mirno so tekli dnevi naprej v hiši gospoda kontrolorja. Čakal je on, čakala je Barbka. Oba sta bila včasih vesela, včasih molčeča.

Minul je teden, dolgi so bili dnevi. Gospod kontrolor je pisal po odgovore in prejel je — tri pisma. Dvoje je bilo tako otročje pisanih, da jih gospod ni smatral resnim. Mislil je celo, da se je kdo iz njega ponorčeval, a eno je bilo pisano pa tako lepo, da mu je bilo na hip všeč. A žal, ni bilo ne podpisa, ne slike, le oseben pogovor se želi. Kaj sedaj? »Še bolj«, je djal gospod kontrolor. Slika včasih človeka vara, če pa nevesto osebno vidim in spoznam, jo lahko sprejemam ali pa odklonim.

In napisal je pismo, da se želi pogovor prihodnji ponedeljek v Ljubljani v hotelu X. Y. na št. 33 ob 3. uri popoldne. Pismo je bilo spisano in na postaji oddano.

Za ponedeljek je prosil gospod kontrolor dopusta, da ima v mestu važen opravke.

Barbka je po svoji sestri pismo dobila. Torej v ponedeljek mora v Ljubljano, tedaj se odloči njena usoda. A kako bo dobila dopust, ali naj gospoda samega pusti, ali naj ga prosi, da naj za en dan potrpi in v gostilni obeduje? Vedela je, da ji bo gospod to prošnjo uslišal, ker je tako dobrega srca.

V nedeljo opoldne pa naznani gospod kontrolor Barbki, da za ponedeljek ni treba mesa naročiti, ker ima v Ljubljani važne opravke.

To je bila Barbka vesela! »Ravno prav, to me je že skrbelo — jaz pa grem obiskat svojo bolno sestro«, to je bil odgovor.

Ponedeljek je prišel. Gospod se je oblekel v črno salonsko obleko, se pogledal parkrat v ogledalo, se vsedel na pošto in se odpeljal na kolodvor. Barbka pa je oblekla najlepšo svojo obleko, se skrbno počesala, par sivih las na sencih izrula, vzela solnčnik in šla peš na kolodvor. Ona se je peljala v tretjem, on pa v drugem razredu; nič se nista videla. V Ljubljani se nista srečala, vsak je imel svoje opravke. On je obovedal v hotelu, ona pa pri sestri. Po obedu je šel on kot po navadi v kavarno, potem pa k brivcu, da ga je napravil mlajšega vsaj za par let, ona je pa kupila nov šavl, da je bila lepa, kot takrat, ko je bila pri birni za botro hčerki svoje sestre. Sestri je rekla, da

ka. Pismo je pisano dne 14. jana u rja. Iz pisma navajam naslednje podrobnosti.

Bulgari so 12 dni bombardirali odrinske utrdbe, a mestu niso prizadeli posebne škode. Samo enkrat je v mestu nastal požar, a je bil takoj pogasen. Šukri paša je dobro vodil obrambo Odrina. Bulgari niso svojili še nobene izmed 32 trdnjav okoli Odrina. Na trdnjavo (fort) Papaz-tepe so napravili 18 brezuspešnih naskokov. Grič Karal-tepe južno od Odrina (zunaj utrjenega okrožja) so Bulgari osvojili po sedmih naskokih. Večino bitk sem lahko od daleč opazoval. Videli smo bulgarski zrakoplov, ki je Bulgarom jako dobro služil, ker je baterijam po telefonu naznanjal turške pozicije. Bulgarski aeroplan je večkrat krožil nad Odrinom in metal v mesto razne oklice.

Odrin je preskrbljen z živežem za 8 mesecev. Sicer je zmanjkalo soli, sladkorja in petroleja, a vendar se še da živeti. Turki so izstrelili šele eno desetino municije; velikih topov s 30-centimetskimi kalibrom sploh še niso rabili. Iz tega sledi, da bo boj za Odrin grozovit in da bo zahteval ogromno število človeških žrtev.

Pomaki se vračajo h krščanski veri.

Bulgarski Pomaki so v XV. in XVI. stoletju iz strahu pred smrtjo in iz drugih časnih ozirav prestopili k mohamedanstvu. Turki so jim vedno pošiljali mohamedanske softe (turške duhovnike) iz Carigrada, da so bulgarskim verskim odpadnikom vcepjali fanatično sovraštvo proti krščanskim Bulvarom. Vendar so se pod mohamedansko odejo še vedno ohranile korenine narodne in krščanske bulgarske preteklosti. V svojih skritih gorskih vash v Rodopih so bili Pomaki ločeni od drugega sveta ter ostali čisto, pa divje naravno ljudstvo. Bulgarski jezik so zvesto ohranili in bulgarski jezikoslovci so ravno pri njih našli največ ostanov starih pravljic v najčistejšem starobulgarskem narečju. Mnogo starih bulgarskih narodnih običajev se je samo pri njih še ohranilo. Tudi sledovi krščanstva so se med njimi še ohranili. V skrajni sili so se večkrat zatekali h krščanskim cerkvam, posebno bolniki. Če vsa zdravila in zagovarjanja turških hekimov (zdravnikov) in hodžev niso nič pomagala, so se Pomaki zatekali v krščanske cerkve, poljubljali svete podobe, prižigali sveče pred slikami Matere božje in prosili krščanske duhovnike, naj molijo za bolnika.

Sedaj se pa ti zapeljani bulgarski bratje v trumah vračajo h krščanstvu. Že okoli 400 selišč in vasi zahteva bulgarske duhovnike. To gibanje bode ustvarilo okoli 200.000 novih Bulgarov, ki bodo po veri in narodnosti združeni z drugimi Bulgari. Res so pri Pomakih za izpreobrnjenje odločilni posvetni nagibi, pa saj je bilo tako tudi pri pokristjanjenju Bulgarov pod Borisom prvim. Pomaki pod turško vladno niso doživeli mnogo dobrega. Turški begi in age so jih zatirali in odirali. Pomaki niso bili nikoli varni svojega življenja in premoženja. Zato so v vsakem oziru zelo zaostali; v kulturnem in gospodarskem oziru so daleč za drugimi Bulgari. Slavne bulgarske zmage so jim omajale zaupanje v turško moč, katero so imeli prej za nepremagljivo. Bulgarska človekoljubnost nasproti mohamedanskim ujetnikom je zelo

se gre slikat, da bo tudi ona eno dobila. In res se je šla.

Bilžala se je ura tri popoldne. Gospod kontrolor je prišel od brivca čisto pomlajen, kupil je čez dolgo let zopet nekaj smodk in šel v hotel v sobo št. 33, katero je že preje naročil.

Nažgal je smodko ter hodil nemirno dol in gori. Sedaj se odloči, noben človek ne ve, nobeden ne bo zvedel, če mi ne bo všeč. Zvečer pridem domu, v par tednih bo poroka — in začelo se bo novo življenje.

Nestrpno je čakal, srce mu je bilo hitreje. Zdelo se mu je, da take težke ure še ni imel v svojem življenju.

Gospod kontrolor je pogledal gotovo že desetkrat na uro, a zdelo se mu je, da kar ni hotela iti naprej. V hiši je vladal popoln mir. Nobenega koraka ni bilo slišati.

Odbila je ura tri v zvoniku. Postal je in zdelo se mu je, da sliši korake. Nič ni bilo.

Minulo je že pet minut in gospodu kontrolorju je bilo srce tako močno, da se je skoraj slišalo.

Tedaj nekdo na rahlo potrka.

»Notri« — zakliče z močnim glasom gospod kontrolor.

Vrata se odpro in — — —

Ko sta se spogledala, ni bilo par sekund slišati nobene besede.

vplivala na Pomake. Več vasi je bilo že sprejetih v krščanstvo. Veliko veselje in dobrohotna prisrčnost, s katero so Bulgari sprejeli izpreobrnjene Pomake za enakovredne državljane in brale, zelo pospešuje izpreobrnitev še ostalih mohamedanskih Pomakov.

Novi katoliški škof.

Znano vam je, da živi v Bulgariji okoli 20.000 katoliških Bulgarov latinškega obreda pod vlado dveh škofov, nikopolskega (s sedežem v Ruščuku) in sofijsko-plovdivskega. Sofijsko-plovdivski škof je obenem apostolski vikar za vso Bulgarijo. Sedanjí apostolski vikar nadškof Menini (rojen leta 1837) iz kapucinskega reda je po rodu Italjan iz Dalmacije. V začetku letošnjega leta so mu v Rimu izvolili pomočnika in naslednika. Novi sofijsko-plovdivski pomožni škof je kapucin O. Klet Pejev, rojen Bulgar iz katoliške vasi Baltadži pri Plovdivu. Bil je več let profesor bogoslovja in modroslovja v Rimu; tam je bil znan kot spreten latinski pisatelj in pesnik. Že dolgo smo si želeli, da bi dobili bulgarskega domačina za katoliškega škofa; večkrat smo to željo sporočili v Rim. Sedaj se nam je ta želja izpolnila. Novi škof bode brez dvoma dosegel, da se bo versko življenje med bolgarskimi katoličani povzdignilo ter bo katoliški veri pridobil še večji ugled v novi veliki Bulgariji.

Enver bej o sebi.

Enver bej je 16. januarja letos svoji sestričini Mariji Detlov v Krakovu pisal naslednje pismo v francoskem jeziku: »Draga sestričina! Z velikim veseljem sem prejel Tvoje pismo z dne 22. decembra m. l., ki mi je bilo včeraj potom našega vojnega ministrstva izročeno. Hitim Ti odgovoriti. Iskreno se Ti zahvaljujem, draga sestričina, da si mislila name, svojega bližnjega sorodnika, v času, ko naša dežela preživlja najstrašnejšo dobo svoje zgodovine. Jaz nisem bil ranjen, ker sem se nahajal daleč proč od bojnega pozorišča; bil sem v Bagdadu, najoddaljenejši pokrajini Turčije, in v enem delu Arabije (Mezopotamiji). Bil sem ondi v lastnosti armadnega nadzornika. Moja družina je ostala v Solunu, kjer sem bival, predno sem odpoval v Bagdad. Ko je izbruhnila vojna, sem zapustil Bagdad, da se udeležim bojev, toda ko sem dospel v Carigrad, je bilo premirje že sklenjeno; kajti to potovanje je zelo dolgotrajno. Sedaj je katastrofa velika; naša armada je imela nesrečo; vsa Evropa je proti nam; hočejo si nas razdeliti. Mi izgubimo evropsko Turčijo in storimo vse mogoče, da rešimo Carigrad in azijsko posest. Da pa to dosežemo, moramo brezpogojno obdržati Odrin in otoke ob maloazijski obali. Saj se bo v kratkem videlo, če in kaj bomo dosegli. V Carigradu živim sedaj kakor na potovanju; kajti žena in otroci so še v Solunu, ki je sedaj v grških rokah. Čakam, da se sklene mir, potem bom družino semkaj vzela. — Sedaj sem 56 let star, vendar mi prisojajo komaj 45 let. Sem dobro ohranjen, zdrav in krepak. Vendar bi šel rad prav kmalu v pokoj, da bi še ostali del svojega življenja preživel v Evropi in dovršil vzgojo svojih otrok. Bil sem dvakrat oženjen; sedanja moja žena je krist-

janka in katoličanka. Od nje imam dva sinova in hčer. Otroci prve žene so že odrasli. Mnogokrat razmišljam o tem, katero evropsko deželo naj si izberem za svoje bodoče bivališče. Mislim, da bi bila Švica (Lausanne) najpripravnejša za to in bi imel tam najboljšo priložnost za vzgojo svojih otrok. Mislim sem tudi na to, da bi se v Galiciji — Krakovu ali Lvovu — naselil, vendar je ta načrt radi našega popolnega neznanja poljskega jezika neizpeljiv. Prepričan sem, da bi v poljski zemlji našel simpatije in razumevanje, toda treba je misliti na bodočnost otrok, ki govore samo francosko in turško. Trije otroci iz mojega drugega zakona so še zelo majhni — najstarejši je star 11 let — in bi se torej še z lahkoto naučili poljščine, vendar nimam poguma, da bi njihovo bodočnost pripravil v deželi, katero tako malo poznam. Tudi ne poznam galiških razmer in ne vem, ali je življenje tam drago ali pa se da shajati. Moja pokojnina bo znašala mesečno 50 turških lir (1150 frankov). S to vsoto se v Švici prav lahko izhaja; če tudi v Galiciji, ne vem. Ako bi moja pokojnina za življenje tankaj zadoščala in bi se otroci mogli izobraževati v Galiciji, potem bi dal tej deželi prednost pred Švico. — Iz pisem sem poznal Tvojo teto, ki je bila redovnica v samostanu sv. Jožefa. Poznal sem tudi pokojnega Avrela Borzecki, ki je kot vpokojeni častnik živel v samostanu. Gotovo poznaš mojo sestrično Malvino; prosim Te, sporoči ji moje prisrčne pozdrave. Jaz poljščine, kakor rečeno, prav nič nisem zmožen ter Te zato prosim, da mi pišeš francosko. Najpokornejše se Ti priporoča udani Enver paška.

Zahvala in prošnja.

Vsem slavnim slovenskim županstvom, ki so se spomnila svoje rodoljubne dolžnosti in so naročila srečke »Slovenske Straže«, najskrenejša zahvala v imenu vseh trpečih obmejnih bratov.

Pri tej priliki prosimo vsa slavna slovenska županstva, naj stoje našemu narodno-obrambnemu delu zvesto ob strani, da rešimo, kar se izpod grabčljivih tujčevih rok še rešiti da. Vsako nemško županstvo podpira »Schulverein« in »Südmarko«, vsako laško županstvo podpira potujčevalno delo »Lege Nazionale«, — slovenska županstva naj pa vsa podpirajo »Slovensko Stražo« z rednim letnim doneskom.

Prosimo vsa slavna slovenska županstva, naj sklenejo v svojih sejah:

1. redno letno podporo »Slovenski Straži« — vsaka občina po svojih denarnih močeh;
2. da svoje uradne spise kolkujejo z narodnim kolkom »Stražar« (kolek 2 vinarja), pri naročilih nad 100 komadov 20 odstotkov popusta;
3. vsa slovenska županstva naj rabijo samo papir, ki je v založbi »Slovenske Straže«. Pišite pisarni »Slovenske Straže« po vzorcu!
4. vsako županstvo naj naroči sliko deželnega glavarja dr. Šusteršiča za uradne prostore in šole; slika 2 K, dve sliki 3 K;
5. katera občina zmore, naj po »Slovenski Straži« naroči skloptikon v

izobraževalne namene v občini. Pišite po podatke »Slovenski Straži«. Domovina Vas nujno kliče na to delo! Načelstvo »Slovenske Straže«.

Birme

se bodo letos v ljubljanski škofiji vršile po naslednjem redu:

1. Dekanija Kranj. 1. Besnica v četrtek 24. aprila. 2. Kranj v nedeljo 27. aprila. 3. Naklo na vnebohod 1. maja. 4. Lom v petek 2. maja. 5. Tržič v nedeljo 4. maja. 6. Kovčar v ponedeljek 5. maja. 7. Križe v torek 6. maja. 8. Duplje v sredo 7. maja. 9. Podbrezje v četrtek 8. maja. 10. Šmartin v nedeljo 18. maja. 11. Sv. Jošt (sveta maša) v ponedeljek 19. maja. 12. Mavčiče v torek 20. maja. 13. Trboje v sredo 21. maja. 14. St. Jurij v nedeljo 25. maja. 15. Predoslje v ponedeljek 26. maja. 16. Goriče v torek 27. maja. 17. Trstenik v sredo 28. maja. 18. Predvor v četrtek 29. maja. 19. Kokra v petek 30. maja. 20. Cerklje v nedeljo 1. junija. 21. Šenturška gora v torek 3. junija. 22. Velesovo v sredo 4. junija. 23. Zapoge v petek 6. junija. 24. Smlednik v nedeljo 8. junija. Skupna konferenca v Kranju v četrtek 5. junija.
2. Dekanija Novo mesto. 25. Mirna Peč v sredo 11. junija. 26. Prečina v petek 13. junija. 27. Novo mesto v nedeljo 15. junija. 28. Šempeter v torek 17. junija. 29. Šmarjeta v sredo 18. junija. 30. Bela Cerkev v četrtek 19. junija. 31. Brusnice v petek 20. junija. 32. Podgrad v soboto 21. junija. 33. Stopiče v nedeljo 22. junija. 34. Vavta vas v torek 24. junija. 35. Soteska v sredo 25. junija. 36. Pöllandl v četrtek 26. junija. 37. Črmošnjice v petek 27. junija. 38. Toplice v nedeljo 29. junija. 39. Šmihel v nedeljo 20. julija. — Skupna konferenca v Novem mestu 21. julija.
3. Okolica ljubljanska. 40. Ig v nedeljo 6. julija. 41. Dobrova v nedeljo 13. julija. 42. Golo v nedeljo 7. septembra.
4. Dekanija Trebnje. 43. Trebnje v nedeljo 14. septembra. 44. St. Lovrenc v ponedeljek 15. septembra. 45. Čatež v sredo 17. septembra. 46. Sv. Križ v petek 19. septembra. 47. St. Rupert v nedeljo 21. septembra. 48. St. Janž v torek 23. septembra. 49. Sv. Trojica v četrtek 25. septembra. 50. Trebelno v petek 26. septembra. 51. Mokronog v nedeljo 28. septembra (tudi posvečevanje novega velikega oltarja). 52. Mirna v ponedeljek 29. septembra. — Skupna konferenca v torek 30. septembra.
5. Dekanija Žužemberk. 53. Dobriče v četrtek 2. oktobra. 54. Ajdovec v petek 3. oktobra. 55. Žužemberk v nedeljo 5. oktobra. 56. Zagradec v ponedeljek 6. oktobra. 57. Sela v sredo 8. oktobra. 58. Krka v četrtek 9. oktobra. 59. Ambrus v petek 10. oktobra. 60. Šmihel v nedeljo 12. oktobra. 61. Hinje v sredo 15. oktobra. — Skupna konferenca v Žužemberku v ponedeljek 13. oktobra.
6. Dekanija Kočevje. 62. Unter-Warmberg v četrtek 16. oktobra. 63. Ebental v petek 17. oktobra. 64. Nesselthal v nedeljo 19. oktobra. 65. Unter-Deutshau v ponedeljek 20. oktobra. 66. Unterlag v torek 21. oktobra.

7. V Ljubljani (kanonična vizitacija). 67. V stolnici na binokostne praznike.

8. Dekanija Šmarje. 78. Javor pod Ljubljano v nedeljo 27. julija.

Jeseniške novice.

J Zadnjič smo poročali, da ni nihče vložil ugovora zoper novo šolo. Danes vest popravljamo v toliko, da je bila neka pritožba vložena, toda tri tedne prepozno. Zadnji čas za vlaganje pritožb je bil namreč 30. december 1912., dočim so ugovor vložili šele dne 21. januarja t. l. Da bi šlo skupaj, so pa kar na kratko zapisali, da je bil odlok deželnskega sveta publiciran šele dne 11. januarja t. l., dočim je bil v resnici na občinsko desko nabit že dne 16. decembra p. l. Pritožbo so podpisali Urban Ravhekar, Jožef Javorski in Johann Amsrožič, vsi s Save, odposlal pa jo je — Pongratz. Toliko, da jih ljudje spoznajo.

J V krajni šolski svet na Jesenicah so bili izvoljeni preteklo nedeljo samo naši somišljeniki.

J Predavanje. Jutri, v nedeljo, zvečer, ob navadni uri ima gospod dr. Gruđen iz Ljubljane v Delavskem Domu na Savi predavanje, in sicer o starem rudarstvu in železarstvu na Slovenskem. Ker se je na Jesenicah že pred stoletji začela železna obrt, ki traja še do danes, bo ravno za nas predavanje gotovo velezanimivo. Vsem našim prijateljem, do svidenja! Vstop prost!

J Naše učiteljstvo je dalo z debelimi črkami v »Slovenskem Narodu« tiskati, da dne 1. februarja ni dobilo plače in je moralo zanjo brzojaviti. Potem pa vzklika o »praznih deželnih kasah«. Kaj je na tem? Nakaznica je zašla na Jesenice pri Zidanem mostu; deželni odbor je bil še tako dober, da je takoj v denarnem pismu poslal učiteljem znesek. Toliko, da svet čedalje bolj spoznava te značaje, ki zabavljajo čez deželni odbor, obenem pa ga prosijo podpore, in celo gospodu deželnemu glavarju pisarijo, naj pritisne na občinski odbor jeseniški, da jih denarno podpira! Značaj!

Tržiške novice.

t Občni zbor kmetijske podružnice za Tržič in Lom se bo vršil v nedeljo, dne 9. t. m. ob 4. uri popoldne v društvu Sv. Jožefa. Na sporedu je: poročilo načelstva, volitev in slučajnosti. Vabljeni so člani podružnice na občni zbor.

t »Lumpacij vagabundus«, znana veselo igra, ki je zelo primerna za predpustni čas, je priredilo društvo Sv. Jožefa na pustno nedeljo in pustni torek. Obakrat je občinstvo napolnilo prostore.

t Prememba posestva. Hišo čevljarja Maksa Peharca je kupil na dražbi gospod Avgust Primožič, mizarški mojster in pogrebni podjetnik.

t Cerkvena vest. Sveti misijon se bo vršil od 22. t. m. do 2. marca. Vodili ga bodo častiti gospodje lazaristi iz Ljubljane. — Sveta birma se bo delila na praznik sv. Florijana 4. maja.

Na tleh je ležal pri njej solnčnik, pri njem smodka.

»Ali ste vi?« — vpraša trepetaje Barbka.

»Ali si ti?« — je bil njegov odgovor.

Hitro je pobrala svoj solnčnik, zaprla vrata in šla, ne, tekla tako hitro doli po stopnjicah, kot še nikoli v svojem življenju.

Hitela je po ulicah, šla od ene cerkve do druge, pa ni bilo nikjer mogoče najti miru, dokler ni prišla do kolo-dvora.

Gospod kontrolor se je vrgel na divan. Celu uro je gledal pred se. Sam ni vedel, ali je bil sen ali resnica. Čudno se mu je zdelo, da sta se drug drugzega tako prestrašila, ko sta se vendar popreje videla stokrat na dan.

Šel je v kavarno, bral časopise; a četudi je bral eno novico petkrat, ni vedel, kaj je čital.

In zopet sta se peljala nazaj, on v drugem, ona v tretjem razredu.

Tisti večer je Barbka pripravila gospodu mrzlo večerjo v njegovi obednici; videla se pa tisti dan nista.

In z drugim dnem je teklo obema življenje zopet mirno naprej kot preje leta in leta.

Kaj se je zgodilo na številki 33 ob 3. popoldne, tega pa ni zvedel nihče, tuči učiteljica ne.

Insertatov pa od tedaj ni čital nobeden več, ne on ne Barbka.

En kratek pugovar iz gespudam žepnam.

»Moj sin dohtar Ivan — moj star prijatu Boltatu Pepe iz Kudeluga!« predstavu in seznanu naj je ta teden enkat zjutri v Šelenburgu ulc gespud dohtar Taučar. »Tku, Ivan, zdej pa stop kar sam naprej u pisarna, jest se mam tlela še neki iz mojmo prijatlam Pepectam za pument. Um pršou hmal za taba.«

Ke je ta mlad gespud dohtar Ivan udšou pu Dunisk cest preke atatu pi-sarn, pugledu je gespud dohtar Taučar na ura, prjeu me za pudpajzdha in zavila sva ja preke Tibuli.

»Dobre pu ure mam še časa in lch-ka stopma tlela mal naukul. Neki prou

važnga se mam iz taba za puguvort in pršou s m dons u roka kokr nalaš.«

»Kua pa kej tacga, gespud dohtar? Al jm kašn bl težek juridičn uprašajne dela prglauce; al jh žepanske skrbi martraja? Kar puveja nej, pa uma hmal ta prava pugruntal!«

»Na juridične uprašajna jest pihnem. Juridične uprašajna mam jest u ta malmu mazince in je le drgačn mnejne sudniku uzrok, če jest kašna prauda zgebim. Žepanska uprašajna, te m delaja prglauce in kermu b jh pa ne, če b stavu na takm stališ, kokr sm jest. Scer prpadam neudvisn strank, kokr veš, al udvisn sma use glih edn ud družga. Bl k se edn neudvisne stranke uklene, bl je udvisn, kar se samu ub seb zastop. Ke nč, neudvisn viliuci sa me vullil in me iz tem naredl, de sm ud teh neudvisneh viliucu udvisn; neudvisn viliuci sa pa spet ud mene udvisn in morja tku plesat kokr jm jest zažvižgam, če čja, de kej pr men dusežeja; tku, de je use ta neudvisnast, ke tku remunirama iz no, prouzaprpu ena velika uslarija, ena hedu velika uslarija. Pa kua čma? Kar je, pa je; zdej, ke sma enkat neudvisn, morma udvisn ustati, a ne! Zdej pa pumisl, Pepe, kuku je zame tu narodn, de sm udvisn ud te neudvisne stranke. Ja, tu t puvem, Pepe, te lde sa tku čudn, de res ni iz nim za izhajati. Edn čs tu, druč čs tu in usj še skušaja med saba, ker u več pugervu ud mene in se tku prsmajhlou sojem viliucem. Umes prideja pa še klerekalci in se usedeja

na naša mestna kasa, tku de še tistem neudvisnem ubčinskem svetnkem na morm ustretč, ke b jm iz srca rad ustregu. Scer je že naša kasa tku skor du malga prazna; al če b pustu enkat pu ne tku pustrgat, kokr pestim pustrgat blat na našeh cestah, b se že še kašn krajcer vn nastrgu. Nak, čist pustrgat kase pa spet klerekalci na pesteja. Tku, de mama večn dirndej.«

»Dirndej je biu že ud nekdi na ro-tuž, zatu nej s ga zdej nekar preveč h src na jemleja.«

»Oh, sej veš; jest sm scer hladne krvi, a učaseh m pa use glih še zavre in vskipi in tekat sm sam nase najavoln. Sej člouk stri, kar more; al te večne zahteve mojih prstašu na en plat, klerekalca pa na ta druč plat, tu more čluveka zungaut če b biu še tku čvrste nature. Enmu ruguvilja mustički pu glau in pugerva, de b mu jh mogli čez usaka luža nardit, če b hodu kašn člouk kerkat čez al pa ne; mustičke s je u glava utepu, pa morja bi; ki uma uzela gnar za te mustičke, tu je pa naša reč, prau. Ce mu prec na ustrezem, t začne pa nus vihat in se zmrdvat. Druč ma spet pr usak sej ubčinskega sveta sam pesek u glau in če nisa prec na negau ukaz use ceste pu negaumo ferklce pusute, pa t že stiska pest u varžet in žuga, de na uja negau viliuci nekol več iz nam vullil. Ja, veš, Pepe, če b ti enkat puštušu, kua use te lde ud mene pugervaja, tu vem, de b ud smeha poču, al pa ud jeze ekspludiru. Hišn pusestniki lazija tud ukul me-

Pred Odrinom.

Prof. Anton Bezenšek.

Sofija, 5. februarja.

Kaj votlo doni

Pred nami na levi, na pravi?
Kaj bliska se v jasnem.

Iznova se razlega po lepem odrinskem polju strašno grmenje topov. Iznova razpenja tam nemilostljivi angel smrti svoja krila nad tisočermi hrabri bulgarskimi in srbskimi sinovi.

Votlo donenje se čuje celo preko bulgarske meje, do Svilengrada (Mustafa paše), odkoder brzojavljajo, da v noči, ko se je začelo bombardiranje Odrina, do zore (na pustni torek) nikdo ni mogel spati, ker se je čulo neprestano in tako silno grmenje, da so se šipe na oknih tresle. Ako je bil efekt na loško daljavo tako močan, tedaj si more človeška domišljija komaj predstavljati, kaka groza je morala prevzeti prebivalce Odrina, ko so čuli prve strele iz visočin, ki obdajajo mesto.

Predstavite si, da po redkih prvih strelah sledi vse gostejše bučanje in vedno silnejše treskanje, katero je — v primeri z grmenjem ob hudi uri — mnogo bolj strašno in grozno, a pri tem neprestano.

V ponedeljek dne 3. t. m. ob 8. uri 7 minut zvečer se je bombardiranje Odrina začelo in trajalo v torek do poldne skoraj brez prestanka.

V takem — lahko rečem — peklenškem trušču se ne čuje ihtenje mater in kričanje otrok. Nikdo ne sliši klicev ranjenih ali vikov razmesarjenih od sovražnikovih šrapnelov, — nikdo jim ne gre na pomoč; saj nobeden še sebi pomagati ne more.

Zrtve padajo, obile žrtve, ne samo v obleganem mestu, nego tudi v vrstah oblegavalne armade, ki se drži hrabro pod poveljništvom bulgarskega generala Ivanova in srbskega generala Stepanoviča. Duh vojakov je odličen, vsi so veseli, da je konec negotovosti, v kateri so čakali toliko tednov v podzemeljskih votlinah, med tem ko se je diplomacija v Londonu brezupno posvetovala.

Aka bi bilo to posvetovanje še dalje trajalo, bi se bil mogel tudi tukaj uporabiti stari rimski izrek: »Roma deliberante Saguntum perit.«

Prvi strel topa je torej znamenit, ne toliko zaradi efekta, ki ga je povzročil med Turki v Odrinu, nego še več zaradi tega, ker je uničil tisto brezmiselno delo diplomacije, katero ni imelo ni konca ni kraja — ali po domače — ni glave ni repa.

Ti topovi, ki grme sedaj pred Odrinom, bodo razrušili ne samo turške trdnjave in znaten del mesta, nego bodo presekali tudi tisto nad sto kilometrov dolgo mejo, katera je mislila diplomacija opredeliti po sredi puste Trakijske ravnine. Ta dolga meja bi bila stala razmeroma več žrtve, kakor pa obleganje Odrina; kajti 100—150 tisoč bulgarskih vojakov bi komaj moglo tako dolgo mejo pred turškimi napadi strahiti, posebno ker se ve, da je Turek maščevanja željen in da bodo prošle cele generacije, prej ko se bo turška jeza zavoljo izgubljenih lepih ravnin v Evropi ohladila.

A to bi stalo mnogo denarja — več kakor bi ga mogel bulgarski proračun tekot dolgih let prenašati. Novo grmenje topov pa bo postavilo prihodnjo bulgarsko mejo tje, kjer jo je bilo poprej bulgarsko orožje začrtalo, namreč

na tesno mesto pri Čataldži in tje do severne ozke meje Galipolskega polotoka.

Na ta način bo orožje popravilo pogreške diplomacije. A morebiti se bodo — ako gre vse po sreči — te meje še dalje proti iztoku in jugu prestavile.

A predvsem mora pasti Odrin!

Zgodovina Odrina našteva vrsto krvavih bojev, ki so se bili zanj, začeti s letom 813. po večjih in manjših intervalih do leta 1420.; pozneje še 1829. leta in sedaj 1913. Kakšne velike boje si ti Odrin videl, kakšne grozovitosti so se vršile pred tvojim starim ozidjem! A prišli so pred nekaterimi leti nemiški in strategji s svojimi inženjerji in so popravili staro obzidje, dostavili nove trdnjave, naredili silne forte okoli in okoli, položili fugase v velikem razmeru, vse po najnovjših načrtih, kakor jih znajo narediti veliki strategji in kakor jih ume izvesti moderna tehnika.

In vse to naj sedaj uniči slovanska roka, ki je še pred nekaj desetletji nosila verige turškega robstva! Nemec je šel tiranu na pomoč, a slovanski rob si je pomagal sam.

Koliko bujnih in mladih glav je zakopanih okoli Odrina, koliko nadejnih moči je propalo zaradi tebe, koliko dragocenih žrtev si že zahteval ti, svojedobni moloh, in še jih zahtevaš. Po bližnjih in daljnjih gričih odrinske okolice počivajo pozemski ostanki tisočih junakov raznih narodnosti. Naj jih poskusim naštet, a bojim se, da ne bi katerega zgrešil: Goti, Avari, Franki, Latini, Bizantinci, Bulgari, Srbi, Turki, Rusi. In sedaj te spet Bulgari zajedno s Srbi pod vrhovnim vodstvom carja Ferdinanda iznova oblegajo, hotče te imeti kot važno trdnjavo v svojih zemljah.

Za te stare grobove po okolnih gričih se nikdo ne zanima. Tam ni videti križa, ne kakega drugega spomenika.

A junakom, ki so in bodo padli v sedanjih bojih okoli Odrina, dvignili se bodo v časten spomin velekrasni mavzoleji in spomeniki. Na tisoče mater, oblečenih v črno obleko, bo prihajalo s solznimi očmi na te griče molit in jokati na grobove svojih hrabrih sinov; neštevilne sestre bodo prihajale sem prizigati svečke na grobovih svojih bratov; tisočere sirote bodo obiskovale grobove svojega očeta, strica itd. Prihajale bodo cele procesije iz Bulgarije in Srbije na ta pokopališča.

Turki tako trdno branijo Odrin, govoreč, da je to njihovo sveto mesto zaradi grobnic nekkih sultanov. A Bulgarom, Srbom in njihovim slovanskim bratom sploh je to mesto še bolj sveto zaradi grobov tisočih in tisočih junakov, ki so padli v boju za »krst častni i svobodu zlatnu«.

Torej Odrin mora pasti, da vstane na istem mestu nov Odrin!

Ako se vsled bombardiranja zrušijo visoke mošeje in obširne kasarne, ako razpadejo močni zapori in temnice, ako se uničijo razkošni haremi obenem s preprostimi kolibami, to se bo vse nadomestilo z novimi monumentalnimi stavbami: cerkvami, šolami, vojašnicami, bolnišnicami itd. Samo eno se ne more nadomestiti: človeške žrtve, ki so jih dali kristjani!

Njim se more oddati samo čast groba, s križem na vrhu. In zato je in bode Odrin sveto mesto za kristjane in Slovane.

× × ×

ne in m žugaja, de na smem nubene hiše več pestit zidat u Iblan, ke jh je že zdej zados, ja clu preveč; pugervaja ud mene, de morm usacga pestit zaprt al pa pu šup iz Iblane izgnat, kdur u pršou še na rotuž pu duvulejne, de b smou hiša zidat, ke ta zidajne ni nč družga ket sama umazana kunkurenca.«

»Vn iz rotuža nej vržeja usacga, k jm prou na guvari.«

»Le tih bod! Če jh vn vržem, je zamera! Jest lepu diplomatičnu rečem, de um stvar preiskou in nhne žele upuštovu. Na ta viža se jh ta nar preh iznebin in zamere ni nubene.«

»Tud dobr!«

»No, pa tu še ni use! Zadne čase pa nahterm že clu iblanska razsvetlava ni ušeč. Pumisl! Iblanska razsvetlava, ke je vnder taka, de ja nima para. U Iblan imaja električna luč, méjhne in velike lampe, pol maja gas, pu let ukul Kresa pa še kresnice. Ja, več, Pepe, tu je že nasramnast, a ne? Usak vuz, ja usaka šajtrga sm ukazu, de more bt pu noč razsvetlena in vnder še tem malkuntem ni ušeč! Clouk b jh kar ud jeze zmlou. Lepu te prosim, Pepe, a s že kerkat brau, kašna je bla učaseh u Iblan razsvetlava — — —?«

»Eh, sej se še clu sam spumimati,

kuku je hodu rank Grabluc iz ena kišta in iz lojtram pu mest in pržigu petroleumske lampe.«

»Kaj tu! Tu je blu še dobr! Al prejšne čase, tiste dobre stare čase. Tekat sa s lde mgl sami svetet pu noč pu mest, če sa kam šli iz duma. Ta bugat sa s svetil iz svečam, kar je blu pa bl ta reunga ludstva, pa iz trskam. Viš, pa tekat je blu use dobr. Sevede, tekat nism biu jest žepan; če b biu jest že tekat žepan, b gvišn pugerval, de jm morm prec električna luč iznajdet ali pa še kej bulšga — — —«

»Nč, gspud žepan, kua uja poslušal te Jurje! Bl ke jm uja šli na roka, slabi bo, več uja pugerval ud nh. Če b biu jest na nhnm mest, jest b pa glih nalaš usa punočna razsvetlava narau-nast dol udpravu iz Iblane in ja prepovedu. Nuč je božja naredba in prot božjem naredbam se na smema ustaulat. Če b tou mt Buh pu noč svetlu, b pustu holt sam, de b pu noč sonce sjau, nak, Buh če pu noč mt tma in dat tku ldem prložnost, de se lepu u mir duma pučijeja, ne pa de b cele nuči bandal ke ukul. Iz razsvetlava pu noč se daje ldem sam putuha in prložnost za krokajne in zapraulajne, in kul b lde pršparal gnarja, če b ustajal pu noč lepu duma, mešna kasa b s pa tud hual

BOJ ZA ODRIN.

Sofija. Ponoči od 6. do 7. februarja so Bulgari Odrin celo noč obstreljevali.

Carigrad. Po informacijah turškega vojnega urada so Bulgari v torek zahodne odrinske utrdbe deloma porušili. Major Arys o tem poroča: »Mi (Turki) smo imeli zelo velike izgube, ker je sovražnik svoje čete zelo ojačil. Nemogoče je, da bi se Odrin trajno držal, ker so vojaki zaradi pomanjkanja hrane oslabei. Prisiljeni smo bili, da smo ogenj ustavili, medtem ko se severne in južne utrdbe še branijo. Prosil sem, naj mi južne utrdbe odstopijo dva velika topova, a ju nisem dobil. Z največjo odločnostjo Bulgari bombardirajo in napadajo, a naši vojaki se, ne da bi se smrti bali, branijo. Koliko časa še?

Carigrad. Šukri paša poroča, da razpolaga še s 33.000 konservami ovčjega sira, z 8500 kg krompirja, z 2500 kg suhega konzervnega mesa in suhorja, a da ima le še malo moke in soli. Konji še niso pobiti. Ko se je boj zopet pričel, je imel še vsak top nad 200 krogel, upa, da se posadka lahko še več tednov brani.

Berolin. »Tageblatt« poroča iz Carigrada: Uradne turške kroge usoda Odrina skrbi. Sodijo, da pade Odrin še preden poteče bodoči teden.

Najnovjše iz Srbije.

(Brzojavna poročila »Slovenca«.)

RANJENCI.

Belgrad, 8. februarja. Sedaj je v vseh belgrajskih bolnišnicah še 874 ranjencev, ki so že na potu okrevanja. Zadnje tri dni je odpotovalo skozi Belgrad 600 ozdravljenih ranjencev k svojim poveljstvom.

AVIATIKI.

Belgrad, 8. februarja. Aviatik Vedrin je zadnje dni v Nišu podvel več poletov s potniki, ki so mu sijajno uspeli. Meščani so mu priredili banket. Včeraj si je ogledal aviatični park ter je z njim zadovoljen; istotako povoljno se je izrazil o uspehih vežbe srbskih aviatikov; rekel je, da opaža pri Srbih velike sposobnosti za aviatiko. Vse časopisje z zanimanjem zasleduje srbski napredek v aviatiki ter poziva vlado in javnost k sodelovanju, da se srbska aviatika čimbrže in uspešneje razvije. Vedrin ostane v Srbiji dalj časa; obljubil je, da bodo Francozi iz vseh sil podpirali razvoj srbske aviatike.

GENERAL ŽIVKOVIČ.

Belgrad, 8. februarja. Stanje generala Živkoviča, ki je že dalj časa bolan, se obrača na bolje; vendar še dalj časa ne bo mogel zapustiti postelje.

ZDRAVJE NA SRBSKEM DVORU.

Belgrad, 8. februarja. (Uradno.) Kraljevo zdravje je povoljno; včeraj in danes se je peljal v kočutnjak. Princ Djordje je istotako pokonci ter obiskuje bolnišnice; v kratkem se poda na riviero, da si okrepi zdravje.

VESTI O PROTISRBSKEM GIBANJU V DRAČU NERESNIČNE.

Belgrad, 8. februarja. Vse vesti, da se je v Draču osnovala neka albanska liga proti Srbom, proglašajo prizadeti krogi kot popolnoma neresnične. Nasprotno je res, da je tamošnje prebivalstvo jako zadovoljno. Morda je kaka taka liga v Valoni; v krajih pa, katefe so okupirali Srbi, ni najmanjšega gibanja proti njim. Toleranca Srbom napravlja najboljši utisek; razne važnej-

še objave in proglasi na prebivalstvo se izdajejo v turškem jeziku. Povsodi vlada največji red in mir.

Konkordal Srbije z Vatikanom.

»Corriere della sera« objavlja intervju svojega rimskega korespondenta z nekim visokim cerkvenim dostojanstvenikom o vprašanju konkordata med Srbijo in Vatikanom in o avstrijskem stališču glede na to vprašanje. Prelat je v svojem intervjuu izjavil, da so avstrijske zahteve absolutno nevzdržljive. Ni nobene sile, ki bi mogla prepričati, da Srbija naravnost z Apostolsko Stolicco vse potrebno preskrbi, kar je za notranje in verske koristi srbskih katoliških podanikov potrebno. Srbija ni nikaka vazalna država Avstrije ali kake druge države, in ima po elementarnih normah mednarodnega prava popolno pravico, da se o konkordatu pogaja. Če bi avstrijska vlada hotela na bodoči konkordat indirektno s posebnimi določili vplivati, bo stvar Vatikana, da presoja, če naj se več ali manj na te koristi ozira. Pogajanja s Srbijo se vsekako začno in če bo Srbija preveval tisti spravljivi duh, ki je preveval Črnogor, se čisto lahko sklene konkordat med Srbijo in Vatikanom in to tem bolj, ker je Srbija dala iniciativo, kar pomenja indirektno priznanje moralnega papeževskega upliva in ugleda Apostolske stolice.

Boj za Dardanele.

Carigrad. Potniki, ki dohajajo iz Dardanel, poročajo, da so grški transportni parniki izkrcali na maloazijskem obrežju nasproti Gallipolija srbske vojske, ki so jih v Solunu vkrcali pod pretvezo, da se v Drač odpeljejo. Iz Gallipolija se je pripeljalo na Lloydovem parniku »Bukovina« veliko mohamedanskih beguncev v Carigrad.

Berolin. »Lokalanzeiger« poroča iz Sofije: Po došlih poročilih so bili Turki pri Gallipoliju zelo poraženi. Ob reki Kavak niso pričeli Bulgari napadati, marveč Turki. Medtem ko je jezdarila bulgarska kavalerija ob bregovih Marmarskega morja, da prepreči morebitno izkrcanje turških vojakov, sta vrgli bulgarska pehota in artiljerija sovražnika nazaj, ki se je pričeloma še precej v redu umikal. Ko je pa začela vsa bulgarska kavalerija Turke, ki so se umikali, preganjati, se je turško umikanje izpremenilo v paničen beg. Bulgarska kavalerija je strašno klala Turke, ki so morali do 15.000 mož izgubiti. Poročilo, da so Bulgari vjeli 10.000 Turkov, se ne potrjuje.

Carigrad. Po informacijah vojaških krogov so iz čataldžkih postojank odposlali 30.000 turških vojakov proti Gallipoliju.

Carigrad. Turška topničarka »Zahaf« je bombardirala 6. t. m. tudi Myriophyto, ki so jo Bulgari zasedli. Bulgari so zasedli tudi Sarköj. Topničarka »Zahaf« je prepeljala tudi uradnike in uradne spise v Gallipoli.

Peterburg. Poroča se, da je Sazonov radi bulgarskih uspehov pri Gallipoliju pričel se s turškim poslanikom v Peterburgu strogo tajno pogajati glede na vprašanje Dardanel. Turški poslanik je konferiral tudi s peterburškimi poslaniki velesil.

Bitka pri Doiču pred Skadrom.

O tej bitki poroča neki srbski vojak tako-le: Srbske čete so zaprle ozko dolino od Leša do Mljeta in tako odrezale Skader od Albanije. Moja baterija, ponos srbskega vojaka, se je utrdila na vrhu iznad sela Džafer—Kasabe in njeni štirje topi zvesto stražijo našo zemljo, naše morje. Kmalo nato smo imeli pri Doiču pred Skadrom vročo bitko s Turki. Napadli sta nas dve bateriji in pet bataljonov turške vojske, mi smo pa imeli dva gorska brzostrelna topa in dve četi pehote. Boj je začela turška artiljerija in prvi hip se je zdelo nemogoče, da bi naši vzdržali naval tolike premoči. Turki so bili gospodarji položaja, dokler ni začela delovati naša artiljerija. Ta je kar kosila turške vrste. V tem pa pade težko ranjen poveljnik naše artiljerije major Pastrovič. Takoj stopi na njegovo mesto poročnik Singjelić, ki se z naravnost blazno hladnostjo vzpne na bližnje drevo in od tam poveljuje. Granate in šrapneli se trgajo nad njegovo glavo, a on poveljuje dalje, naše vrste se krepe in pritiskajo naprej. Tedaj se med večjim drevesa razpoči granata in vse zavije v grozen dim. »Singjelić je mrtev!« smo zavpili. Zmedeni, prestrašeni smo stali in z grozo pričakovali vrzor, ki se nam odkrije, ko se razkadi dim. Počasi se pomoli iz dima raztrgano, ogoljeno steblo, tisti hip se pa že tudi zopet oglasi hladnokrvno Singjelićevo

Boltatu Pepe iz Kadeluga.«

povelje: »prvi top, 1200 — ogenj...« Ostal je nepoškodovan na edini še ostali veji. Polastilo se nas je nedopovedljivo veselje in navdušenje; naša artiljerija je zopet strahovito kosila. Ni bilo dolgo in turški topi so utihnili, njihove čete takorekoč izginile. Tu je padel glasoviti bataljon turških strelcev: Od 600 mož je bilo 570 mrtvih.

Boji okoli Čataldže.

Sofija, 8. februarja. Pri Čataldži je več turških pehotnih bataljonov, ki so jih topovi utrdili podpirali, prodiralo proti vasi Izzedin. Poizkusili so priti na desni breg reke Karasu. Bulgarske prednje straže so jih pa hitro vrgle nazaj. Turki so se z izdatnimi izgubami vrnili v svoje postojanke.

Sofija, 8. februarja. Pri Čataldži so Turki poizkusili 6. t. m. in sicer pri reki Karasu priti bulgarski armadi za hrbet, a so jih Bulgari z izdatnimi izgubami vrgli nazaj.

Carigrad, 8. februarja. Turška čataldžka armada prodira zdaj v postojanke, ki so jih Bulgari zapustili.

Sofija, 8. februarja. Poročalo se je, da je pri Čataldži radi puča mladoturkov v Carigradu pobegnilo približno 20 turških častnikov v bulgarski tabor, med njimi tudi neki polkovnik. Neki sofijški list poroča iz zanesljivega vira, da je med ubeglimi častniki tudi neki ordonančni častnik Nazim paše, ki je imel pri sebi važne vojaške načrte in druge spise, ki jih je vse izročil Bulgarom, ko se jim je udal.

Carigrad, 8. februarja. Del turškega brodiraja se je pripeljal 7. t. m. v Carigrad. Turške ladje so se pred Haidar Pašo zadržale in se 8. t. m. odpeljejo v Črno morje, da napadejo bulgarska pristanišča. Križarica »Hamidije« je priplula v Džedo, kjer je izkrcala vojake, naložila premog in se na bojišče odpeljala.

Skader se že obstreljuje.

Dunaj. Iz Cetinja poroča »Südliche Korrespondenz«: Črnogorski uradni krogi sodijo, da se Skader te dni preda. Trdnjava in utrdba na Tarabošu so že godne za naval. Šest srbskih bataljonov in 12 brzostrelnih topov, ki jim major Besović poveljuje, se je pridružilo oblegovalni armadi, ki se pripravlja za glavni naskok. Iz Rusije so pripeljali črnogorski armadi veliko moke in več vojnih kuhinj.

Dunaj. »Neues Wiener Tagblatt« poroča iz Podgorice: Skader so 7. t. m. od vseh strani obstreljevali. Trdnjavo so bombardirali do polnoči. Ker so Turki le slabo streljali nazaj, so napadalci prenehali streljati. Srbske havbice so napravile velikansko škodo.

× × ×

Berolin. Tukajšnji diplomatični krogi ne verujejo, da bi kaka velesila nastopila s svojim brodivjem, če bi Grki vdrl v Marmarsko morje in tako sprožili Dardanelso vprašanje.

Carigrad. Diplomatični krogi zahtevajo, naj se število tujih vojnih ladij pomnoži. Porta se sicer upira, a dovolila je le, da smejo pred Carigrad pripluti laške vojne ladje.

Odcepljenje Reke od senjske škofije.

Zagreb, 7. januarja.

V času, ko je vse upalo, da se bodo stvari na Hrvatskem konečno uredile, se javljajo stvari, ki morejo razburiti vsakega poštenega Hrvata ter dvigniti ves narod na obrambo. Gre za odcepljenje Reke od senjske škofije. Madžari so to že večkrat poskušali, ali bali so se upravičene jeze Hrvatov. Toda sedaj, ko je med ljudstvom poznano, da nameravajo Madžari Reko odtrgati in jo povzdigniti v madžarsko škofijo, je vse vzkipele. V Zagreb je došla iz Rima od ondotnih hrvatskih svečnikov brzojavka, da je **vest o odcepljenju Reke od senjske škofije istinita, in da se pričakuje dekret vsak dan.** To poročilo je vse politične kroge iznenadilo tembolj, ker je ravno dan poprej uradni list jasno izjavil, da ne gre za nikako odcepljenje. Započela se je akcija, da se narod pripravi na obrambo.

Zagrebski bogoslovci so sklenili izjavo, ki pa je bila zaplenjena.

Izjava zagrebških bogoslovcev.

Od mažarske strani se opetovano širijo glasovi o odcepljenju Reke. S polnim pravom lahko sumimo, da se te vesti raznašajo s prozorno tendenco, da se naš narod pobuni in tako podaljša neustavno stanje v Hrvatski.

Toda žalostna resnica v njirečaški škofiji na Ogrskem nas sili k opreznosti. Hrvatom so oni kraji, kjer stanujejo njihovi bratje pod tujim gospodstvom takisto dragoceni, kakor so balkanskim narodom drage one zemlje, za katere ravno sedaj prelivajo svojo kri.

Hrvatski narod, ki je bil od vekov antemurale Christianitatis proti polumesecu, more edini uspešno delovati za unijo pravoslavnih Slovanov. Kdor dela proti hrvatskemu narodu, ki je eminentno katoliški, dela proti katoliški cerkvi. **Nasprotno se je pa narod, ki hoče sedaj celo cerkev izrabiti v svoje šovinistiške svrhe v pretekli dobi bratit s polumesecom proti križu in se danes veže s framasoni na škodo katoliške cerkve in drugih narodov.**

Opozarjamo javnost na opasnost, ki grozi hrvatskemu in katoličanstvu, ako se prevede odcepitev Reke. Posledica tega bi bila, da bi Hrvati šli preko svojih historičnih tradicij in bi padle še tiste razlike, ki jih ločijo od pravoslavnih, a tedaj bi bilo konec hrvatske narodne individualnosti, vplivu katoličanstva na Slovane, **bodočnost monarhije pa bi postala brezupna.**

Izjava katol. akademikov.

Hrvatsko katol. akademsko društvo »Domagoj« smatra odcepitev Reke od senjske škofije za čin, ki je nepravilčen in usoden za vero in hrvatsko ter radi tega užaljeno v svojem narodnem in verskem prepričanju najodločneje protestira proti takemu **izrabljanju hierarhije in vere v šovinistične svrhe in javlja, da bo zaeno z ostalo katoliško hrvatsko javnostjo tem svojim čutilom dalo izraza v neštivilnih nadaljnjih akcijah.**

Nadaljni koraki.

Razburjenje v Zagrebu je veliko in utegne vsak čas priti do burnih dogodkov. Vse politične stranke hočejo v najkrajšem času začeti veliko akcijo, da se, če mogoče, nakana Madžarov prepreči. Bogoslovci zagrebške univerze so odposlali **Sv. Očetu, prestolonasledniku in nuncijaturi** sledečo brzojavko:

Vest, da je Reka odcepljena od senjske škofije, je hrvatski narod razburila in zelo užalostila, kar more roditi nedogledno škodo za katoliško vero. **Odlični naši staleži** so pripravljani, da **odpadejo od vere očetov** in sprejmo pravoslavlje. Prosimo Te pri Kristusu, prepreči veliko pogibelj za vero in narod katoliški.

Ko je zagrebški nadškof-koadjutor zaznal za to žalitev hrvatskih pravic, je takoj odpotoval na Dunaj, da na merodajnih mestih intervenira. Če bo treba, pojde tudi do vladarja. Pripravljajo se tudi vsi župniki za odpor, tako da bodo vse župnije in korporacije brzjavno protestirale.

× × ×

Iz Rima se poroča 7. t. m.: »**Osservatore Romano**« izjavlja, da je **vest o odcepljenju Reke od senjske škofije brez podlage.**

Vprašanje laške pravne fakultete v proračunskem odseku drž. zbora.

Dunaj, 7. febr.

V četrtek in petek se je vršila seja proračunskega odseka. V razpravi je bila laška fakulteta. Slovenski poslanci so zavzeli staro stališče nasproti predlogi in osobito predlogu pododseka, da se ima ustanoviti fakulteta v Trstu. Začetkom seje v četrtek je stavljal poslanec Vrstošek predlog, da se seja zaključiti in se skliče čez štiri tedne. Predlog je bil seveda odklonjen. Posl. Gostinčar je nato stavljal predlog, da se prične generalna razprava o predlogu pododseka, ker je bistveno različen od vladne predloge. Tudi ta predlog je bil odklonjen, ko sta se izjavila proti poročevalcu Rosner in posl. Seitz. Nato je dobil besedo poslanec Exner, ki je v dvurnem govoru pobijal ustanovitev laške fakultete, seveda iz stališča radikalnega Nemca, da se nenemškimi narodom sploh v principu ne da visokih šol. Za njim je govoril poslanec Kotlar itak za fakulteto v Trstu, seveda z željo, da se zadovolje tudi Slovani. Po govoru Kotlara je predlagal Gostinčar konec seje, ker je bilo v odseku navzočih le osem poslancev, torej skoro nobenega zanimanja. Predsednik je odredil nato četrtmurni odmor in nekateri poslanci so med tem časom zbornali skupaj za sklepčnost potrebno število poslancev, na kar je bil predlog Gostinčarja odklonjen. Med tem je prišel k seji naučni minister, ki je obrazložil stališče vlade v tem vprašanju. Znamenito je posebno, da se je minister izrekel odločno proti Trstu, kar je vzbudilo med Italijani velik nemir. Priporočal je Lahom, da se sprijaznijo z mislijo visoke trgovske šole v Trstu,

katere bi jim morda več koristila kot fakulteta. Seveda se more to zgoditi le v sporazumu z laškimi zastopniki. Sklepa, da se ustanovi italijanska fakulteta v Trstu, bi vlada ne mogla odobriti. Ako se izbere drug kraj, namigaval je Rovereto, bi vlada skrbela za razvoj zavoda, sicer bi sam v sebi poginil. Danes se je vršila mirna seja, v kateri so govorili posl. Pittoni, ki je ostro napadal vlado radi včerajšnje izjave ministra. Izjavil je, da ne goji nobene nade, da bi se vprašanje rešilo. Za njim je govoril Ellenbogen v zmislu pododsekovnega predloga. Dalje je govoril dalmatinski liberallec Tresič tudi za predlogo in je izjavil, da nima tudi nič proti Trstu. Govorili so še razni drugi, ki so vsi izjavili, glasovati za predlog pododseka. Posl. Vrstošek je predlagal ob pol 1. uri konec seje, naker je predsednik na nesklepčnost odseka pa tudi z ozirom na izražene želje več poslancev in ko je tudi Vrstošek umaknil predlog, zaključil sejo. Prihodnja seja se skliče pismenim potom.

Dnevne novice.

+ **Hrvaško-slovenski katoliški shod.** Iz vseh slovenskih in hrvaških škofij so došli navdušeni odzivi, naj se letošnje leto vrši v Ljubljani hrvaško-slovenski katoliški shod. Na povabilo prevz. g. knezoškofa dr. A. B. Jegliča se je izvolil v Ljubljani osrednji pripravljalni odbor, ki se je tako-le konstituiral: predsednik kanonik dr. J. Gruđen, podpredsednik državni in deželni poslanec komercialni svetnik Fran Povše, blagajnik profesor Ant. Sušnik, tajnik Iv. Štefe. Odbor je s pripravljalnimi deli takoj pričel. Prihodnji teden zborujejo vsi odseki. Vsa pisma, namenjena za osrednji pripravljalni odbor, naj se naslavlja: Pripravljalni odbor za katoliški shod v Ljubljani, Ljudski dom.

+ **Slovinci in balkansko vražanje.** »Slovenec« je pisal za časa rusko-turške vojske leta 1876., št. 97: »Vsi Jugoslovani imamo skupne koristi in namene, pa tudi skupne sovražnike, zato naj si hrvatski in srbski narod v tako resnem času roki podasta in naj skušata v ljudstvu zadržati stare predsodke, versko mržnjo in abotno ter škodljivo medsebojno sovraštvo. Hočemo li (to gre na adresu takratne hrvatske obzoraške vlade) iz gole zavisti in sebičnosti rajši pogin Srbov in celega jugoslovanstva kakor pa gledati ojačeno Srbijo?« št. 103: »Naj bi tedaj junaški Srbi bili v zgled vsem drugim narodom, ki ne pridejo do kakega junaškega sklepa, ker se vsak trese za svoj kruhek in rad zataji še nekoliko svojih načel in narodni časti na kvar greši, da si le ohrani svojo službico.«

— Na vprašanje katoličanstva in pravoslavja odgovarja takratni »Slovenec«, št. 112: »Naj bo grški križ, pa je vsaj — križ. Pomislimo, v koliko ožji zvezi so vzhodnji kristjanje z nami no verskih resnicah in cerkvenih milostih mimo zahodnih protestantov, da molčimo o nekrščnem Turku.« — »Kadar bodo slovanski narodi oproščeni turškega jarma in se bodo med njimi razširjevale vede, bo prenehal pravoslavni fanatizem (116)«. — Tako vidimo, da je »Slovenec«, ki je tista leta baje bil konservativen list, enako o tem vprašanju sodil kakor »Slovenec« danes. Prihodnjič še, kako je takrat presojal »Slovenec« politiko Avstrije. In — o strah in groza — »Slovenec« je takrat bil celo rusofilen. Politični položaj Jugoslovanov v Avstriji pa je od takrat do danes ostal popolnoma isti — razlika je le v tem, da smo se Slovenci sami organizirali. Kar se tiče našega današnjega stališča, imamo za seboj vso preteklost in vse tradicije slovanskega krščanskega slovenskega ljudstva.

+ **Štajerc št. 2.** K notici »Zanimiva nemška konferenca« v »Slovenec« se nam še poroča: V novembru in decembru je razpošiljal izvrševalni odbor nemške stranke, podpisana sta bila Galle Franc in menda baron Lichtenberg, po Kranjskem na Nemce oklic, v katerem naznanjajo, da nameravajo izdajati slovenski list, pisan v nemškem duhu. To pa radi tega, ker se je izkazalo, da je bilo baje vse slovensko časopisje ob krizi s Srbijo nepatriotično in srbofilsko (!) in radi tega, ker bo časopis veliko koristil nemški stvari. »Das Volk wird durch die slowenischen Zeitungen verhetzt«. Radi tega da se mora ustanoviti patriotičen »Štajerc« št. 2. Ker pa vedo, da bodo vjeli jako malo kalinov, ki se bodo naročili na list, nameravajo po »Štajerc« maniri pošiljati list za-stojni med ljudstvo. List pa stane! Zato je tudi v oklicu prošnja, naj dotični, ki ga prejme, po svoji moči prispeva za časopis! In da bi bolj vleklo, je priložen še seznam tistih gospodov, ki so dose-daj že prispevali. Prof. A. toliko sto kron, baron B. sto K. Freiherr C. toliko

itd. Toda ni dovolj, da samo enkrat prispeva za list. Zavezati se mora, da bo dotično vsoto plačeval skozi gotovo število let (menda pet let). Gospoda ima menda preveč denarja. Drugega uspeha pri tem ne bo, kakor da bo brez koristi in le v svojo škodo nekaj denarja zapravila.

+ **Liberalci kandidirajo** na izpraznjeno mesto deželnega poslanca za volilno skupino Radovljico — Kamnik — Tržič g. Matijo Marinčeka, notarja v Tržiču, ki je obenem starosta gorenjske Sokolske župe.

+ **Poljaki in Slovenci.** Iz Vipave poročajo: Tukaj se nahaja nekaj baterij havbičnega topništva. Večino topničarjev tvorijo Poljaki. Častniki Poljaki z gledno izvršujejo svoje verske dolžnosti in hodijo vsako nedeljo redno k sveti maši, med tem pa, ko se slovenski liberalni uradniki dosledno ogibljuje cerkve. Naši prijatelji iz severa se jako čudijo, da je pri liberalnih uradnikih tako opuščanje verskih dolžnosti mogoče. Slovenski liberallec spada na svetu v posebno vrsto!

+ **Pri volitvi krajnega šolskega sveta v Preserju** pri Ljubljani so bili izvoljeni v krajni šolski svet trije pristaši S. L. S., in sicer iz občine Preserje dva, iz občine Tomišelj pa eden. Liberalna stranka po izvoljenih možeh ne bo več zastopana v krajnem šolskem svetu.

— **Prodaja Tomaž Pavšlerjevih posestev v Kranju.** V četrtek popoldne so se prodajale njive in gozdi. Nekaj so pokupili: Iv. Jeršin in Anton Jeršin, L. Marinšek z Nakla, Fr. Križnar; gozda sta kupila župan Kranjski Ferdinand Polak in Franc Pajer iz Kranja. Neizogibni »financje« Rudolf Kokalj se je moral zadovoljiti s puščo (brod) v Kokri, za kar je dal 4200 K. — Tomaž Pavšlerjev mlin v Kranju je včeraj, v petek, kupil na javni dražbi g. Rudolf Kokalj, najbrže za Vinka Majdiča za vsoto 192.500 K. Dražba se je vršila od 9. ure zjutraj do 12. ure opoldne posamezno in od 3. do 7. ure zvečer skupno.

— **Nekateri vložniki »Glavne posojilnice«** se žele med seboj dogovoriti o skupnem postopanju in zato sklicujejo na dan 16. t. m. shod ob 2. uri popoldne v gostilno Petra Zmuca v Škofljici.

— **Zimski šport v Bohinju, Bistrici.** Iz Bohinja se nam poroča danes: temperatura —7 C pod ničlo, sankališče izborna, slitaža uporabna, na senčnatih legah dober sneg za smuči.

— **Drsalističe na Blejskem jezeru** je v najboljšem stanju, gladek in močan led. Temperatura —1 pod ničlo, sankališče prav dobro, za smuči v višjih legah udogen sneg. Tržaški športni klub »Circolo sportivo« priredi jutri društveni izlet na Bled.

— **Iz Mirne.** Na Mirni se je vršila v četrtek, dne 6. t. m. volitev v krajni šolski svet. Izvoljeni so z veliko večino: za občino Mirna Solar Anton s Trbinca in Bulc Jožef iz Mirne; za občino Mokronog gospod župnik H. Bukovec, za občino Trebnje Janez Novak iz Račjega sela in za Trebelno Franc Bevc iz Debenca, vsi pristaši S. L. S. — Volitev v okrajni šolski svet za trebanjski sodni okraj se bo vršila v ponedeljek dopoldne v Trebnjem. Vsi naši zraven!

— **V Vodice pod Šmarno goro** hodi gledat zlasti ob sredah in petkih na tisoče ljudi 25 let staro Ivano Stare, doma iz Repenj. Na pepelnico sredo jih je bilo zbranih nad 2000 ljudi, ki se pripeljejo od blizu in daleč. Navzoč je bil tudi okrajni glavar iz Kamnika. Red delajo orožniki. Dekle poti kri na rokah, nogah, obrazu, posebno je krvava nad srcem. Včeraj, v petek, jo je šlo gledat nad tri tisoč ljudi, pa jih niso več pustili k njej. Šest orožnikov je le s težavo vrnilo radovedno ljudstvo, zlasti ženske.

— **Zamaknjena Johanca v Vodica.** Pod tem naslovom je objavil »Dan« dne 5. t. m. zlobno zavito notico o Ivani Jerovšek v Vodica, ki se baje zamakne in kri preliva. Ljudje, ki so jo osebno sami videli in o katerih verodostojnosti ne moremo dvomiti, so izjavili, da Ivanka Jerovšek res krvavi na glavi, na levi strani in na nogi. Tudi to je res, da se krvavljenje redno ponavlja, navadno ob petkih popoldne. Izjavili so pa tudi, da je stvar najbrže nekaj abnormalnega, boleznega. — Vsa zadeva sodi predvsem pred forum zdravnikov, ki o tem izreko kompetentno sodbo. Občinstvo opozarjamo, naj iz ne-navadnega pojava ne izvaja neutemeljenih posledic; čim manj zanimanja bo za stvar, tem prej se bo pojasnila. — Pripomnimo pa, da vera katoličanov ni od takih dogodkov prav nič odvisna. Za našo vero so vodilo nauki Kristusovi, ki nas jih uči kat. cerkev. — Več nego za take dvomljive pojave želeli bi si zanimanja za najsvetejših daritev Gospodovo, pri kateri se vsak dan na oltarjih pretaka kri našega Boga in Od-

rešenika. Čemu vitez luči iskati ponoči ob trohljivem lesu, če nam tako svetlo in gorško sije božje solnce.

— **Umrli** je mati g. župnika K n i f i c a v Tomišlju. Pogreb v ponedeljek. R. I. P.

— **Pobegla prisiljenca prijeta**. 31. januarja 1913 sta pobegla iz prisilne delavnice v Ljubljani nevarna tatova Jože Idl, klepar, in Bogumil Bratina, delavec. Izrezala sta v oknu mrežo in tako prišla na prosto. Potepala sta se nekaj časa po Ljubljani in slednji prišla v Ribnico, kjer sta Koslerjevim grajščinskim hlapcem pokradla obleko. Dne 4. t. m. zjutraj pa ju zapazi višji konduktor Rauter v Kočevju in to naznani žandarmeriji. Ta ju je še isti dan v vasi Stalzem izsledila.

— **Križarico »Novara«** izpuste na Reki dne 15. t. m. v morje.

— **Občinske volitve v Splitski**. Pri občinskih volitvah v Splitski so bili tudi v drugem volilnem razredu izvoljeni vsi prejšnji občinski svetniki, med njimi tudi bivši župan Katičič, ki je v sodni preiskavi radi govora, v katerem je slavil zmage krščanskih držav na Balkanu proti Turkom.

NOTRANJE ZADEVE.

Laško fakultetno vprašanje. — Druge parlamentarne zadeve. — Kriza v tirolskem namestništvu. — Zunanji ministri oboleli.

V včerajšnji seji proračunskega odseka so nadaljevali razpravo o laški fakulteti. Pittoni je vladi očital, da ona zavlačuje rešitev vprašanja. Tresič je izjavil, da Hrvatji in Srbi nočejo spojit laškega fakultetnega vprašanja z vprašanjem hrvaškega vseučilišča, marveč da zahtevajo priznanje zagrebškega vseučilišča. Hrvatje ne nasprotujejo, če se v Trstu ustanovi laška fakulteta, a Slovenci naj v Trstu dobe ljudske in srednje šole. Sploh bi pa pohajalo laško fakulteto v Trstu več slovenskih kakor laških slušateljev. Tudi Čeh Mastalka se je izjavil za laško fakulteto v Trstu. — Finančni odsek je včeraj sprejel skoraj neizpremenjeno vladno predlogo glede davčne stopnje in glede na davek samec. Upajo, da finančni odsek do 15. t. m. dovrši mali finančni načrt. — Justični odsek je razpravljal o § 17. odvetniškega reda. — Predlogo o zgradbah lokalnih železnic se predloži zbornici po velikonočnih praznikih. — Veliko pozornost vzbuja izjava tirolskega namestnika barona Spiegelfelda, ki je izjavil, da ni gotovo, če bo še tirolski namestnik, ko se otvori zasedanje tirolskega deželnega zbora. — Obolel je zunanji minister Berchtold, ki se zato ni mogel udeležiti pogreba rajnega kardinala dr. Nagla.

Štajerske novice.

— **Volitev predsednika in podpredsednika graške trgovske in obrtne zbornice.** V seji graške trgovske in obrtne zbornice dne 7. t. m. je bil za zborničnega predsednika izvoljen dosedanji predsednik Edv. Keil, začasnega predsednika pa državni poslanec Avgustin Einspinner. Zbornica je tudi izvolila za deželnega poslanca dr. Richarda Winterja.

— **Osebnost vest.** Čast. gospod vojni kurat Hubert Rant je prišel za vojnega kurata iz Osjeka v Maribor, kjer je že prej služboval.

— **V pijanosti.** Iz Brežic poročajo, da sta pila v neki gostilni v Brezju žganje posestnik Anton Balon iz Brezja in delavec Franc Glaser. V pijanosti sta se stepla in Glaser je Balona v pretepu tako poškodoval, da je Balon težko ranjen obležal v nezavesti.

— **Cestni rop.** Kmečki fant Leopold Lipovšek je na cesti v bližini Zalca napadel in pobil na tla neko kmečko dekle. Nato je dekleta zavlekel v bližnji gozd in ji preiskal žepa. Roparja so zaprli.

— **Kitajci na štajerskem.** V Aussee je dospela kitajska štajerska komisija, obstoječa iz članov Fangine-leu-Cingine-Jung, Wie-Fang in Vung-Ding-Cenau. Preštudirani nameravajo tamošnje solarne, pozneje pa prisostvovati ženskim športnim prireditvam.

— **Aretacija izseljevalnega agenta.** Rudar Rudolf Kováč iz Trbovelj je že dalje časa zbiral trboveljske rudarje za neki rudnik na Nemškem. Meseca januarja je na prigovarjanje Kovača zopet okrog sto rudarjev odpovedalo delo, da se preselijo v Nemčijo. Pred kratkim je žena nekega rudarja, katere mož je tudi nameraval oditi, v gostilni izpovedala, da jih je Kovač tja izvalil pod pretvezo, da tam več zaslužijo. Kovača, ki je ravno službo odpovedal ter se nameraval izseliti, so aretovali.

— **Umrli** je v Stopicah vpokojeni nadučitelj in posestnik Jakob Cvirn.

— **Obsojeni brezbožnež.** Že večkrat kaznovani slikarski pomočnik Jožef Zupanc je v času zapora, ko je bil pri maši

v jetniški kapelici, katoliško cerkev zasramoval ter izustil napram jetničarju Weberju grozilne besede. Jožef Zupanc je bil obsojen na šest mesecev poostrene ječe.

— **Poročil** se je g. Viljem Zottl, trgovec v Vojniku, z gđno. Miciko Zupanek, hčerko šolskega nadzornika Zupaneka iz Celja. — **Nesreča pri sankanju.** V št. Ilju sta se sankala po občinski cesti dva fanta iz Ciršaka. Sani so zadele po nesreči 70letno prevzitarico Uršulo Pelcl, jo prevrgle in tako poškodovale, da je naslednji dan vsled poškodb umrla.

Primorske vesti.

— **Občinske volitve v Gorici** bo vodila politična oblast. Namestništvo je naznanilo goriškemu magistratu, sklicujoč se na svoj dekret z dne 25. septembra l. l., s katerim so bile volitve ustavljene, da je s tem dnem anulirano pripravljeno delo za občinske volitve v Gorici ter da je odzeta magistratu priprava za volitve in izvršitev volitev. Namestništvo se sklicuje pri tem na dejstvo, da je goriški magistrat vpisal v volilne liste nekaj oseb, ki nimajo volilne pravice, nasprotno pa je odbil reklamacije oseb, ki imajo volilno pravico. Proti tej odločbi ni nikakega utoka. Tako bo torej vodila občinski volitve v Gorici politična oblast. — Pravica vendar le zmaguje!

— **Bivši puljski župan dr. Vareton** je odložil svoj deželnozborski mandat. Kot vzrok se navaja sedanjí kamoraški proces, v katerega je tudi ta oseba dokaj čudno zapletena. Sicer se pa zadnji čas v istrski laško-liberalni stranki nekako čudno baranta z odložitvami mandatov, tako, da se kmalu ne bo več vedelo, kdo je še poslanec in kdo ni več. Skrajni čas bi že bil, da bi se tu enkrat temeljito pomedlo. Ali slavna vlada še ni prišla do spoznanja, da tako ne more iti več naprej? Včasih so se vsaj še brezplodna pogajanja vršila, sedaj pa še o teh ni nič več čuti.

— **Nesreča z letalnim strojem.** Iz Pulja poročajo: Ko je v sredo popoldne linijski poročnik Klobučar poskušal nek hidroplan, mu je v višini kakšnih 80 metrov odrekel motor. Linijski poročnik je padel s hidroplanom vred z višine 80 metrov naravnost v morje in zadobil pri padcu več poškodb na glavi, katere so pa k sreči le lahkega značaja. Aparat se je precej pokvaril.

— **Tatovi v št. Petru.** Včeraj ponoči so hoteli neznaní tatovi v hiši zadruga prevrtati posojilnično blagajno v št. Petru pri Gorici, pa se jim ni posrečilo. V gostilni spodaj so se najedli in napili. Zapisali so, da če se jim sedaj ni posrečilo prevrtati blagajne, storijo pa to ob drugi priliki.

— **Pošta v Prvačini so ukradli** na pustni torek zvečer neznaní tatovi. Ulomili so v poštni urad in odnesli 500 K denarja.

— **Samoumor v Pulju.** V vojašnici vojne mornarice se je ustrelil s puško podčastnik Simončič. Prepeljali so ga v mornarično vojašnico, kjer je pa kmalu umrl. Kot vzrok se navaja strah pred kaznijo.

POGREB KARDINALA NADŠKOFA DR. NAGLA.

Včeraj, dne 7. t. m. so pokopali rajnega dunajskega nadškofa kardinala dr. Nagla. Rajnika so iz knezoškofijske palače prenesli v cerkev Sv. Stefana. Pogreb so otvorili gojenci sirotišnice, sledilo je nadškofijsko službeno osebje, katoliška društva, ženski in moški redovi, zunanja duhovščina, dunajska duhovščina, semeniščniki, prelati, dunajski stolni kapitelj, nadškofje in škofje, asistenta kardinala barona pl. Skrbenskega, ki je vodil pogreb. Za krsto sta korakali rajnikova mati in sestra, tajnik Merinsky, pomožni škof dr. Pfluger, ceremonier Wagner, dunajski župan dr. Weiskirchner, Zvonovi vseh dunajskih cerkva so milo doneli rajniku v slovo. V cerkvi so čakali na pogreb cesarjev zastopnik nadvojvoda Karel Franc Jožef, člani vladarske rodbine, Berchtoldov zastopnik baron pl. Macchio, skupna ministra Bilinski in Krobotin, min. predsednik grof Stürgkh z ministri, dvorjani, generali, namestnik Bienenrth in drugi. Ko je blagoslovil kardinal Skrbensky mrliča, so nesli rajnika duhovniki v kapelo Sv. Barbare, kjer so ga položili k večnemu počitku.

Ljubljanske novice.

— **Ij Naš dan.** Zaključuje se leto, ko so se po slovenski domovini pričele Slomske slavnosti, sedaj pa nas kliče 50letnica smrti buditelja koroških Slovencev Andreja Einspielerja, da se oddolžimo tudi njegovemu spominu. Dva velika moža, ki kažeta, koliko se stori, če se dela za narod požrtvovalno, idealno, dva slovenska duhovnika, ki sta prava predstavitelja ogromnega dela slovenske duhovščine na slovenskih mejah. Včeraj so se

zbrali zastopniki naših izobraževalnih društev v Ljubljani ter so soglasno sklenili prirediti v nedeljo 13. aprila skupno Slomsko-Einspielerjevo slavnost za Ljubljano in okolice. To bo naš dan, dan Ljubljane in okolice za obmejne Slovence. Za sedaj vabimo vse somišljenike in somišljenice, da se odločijo udeležiti se priredb 13. aprila, vsa naša društva v Ljubljani in okolici pa prosimo, da dne 13. aprila ne priprajo svojih prireditev. Vse naj se 13. aprila v Ljubljani in okolici osredotoči na Slomsko-Einspielerjevo slavnost. S pripravami bo združeni odbor takoj pričel ter bomo o zanimivih podrobnostih poročali.

— **Ij Nepotrebno razburjenje.** »Slov. Narod« je prinesel surovo notico, v kateri menda po »2. zapovedi za vsakega narodnega Slovence:« »Ne sej nesloge, ker je samo v slogi in jedinstvu Hrvatov, Srbov in Slovencev naša rešitev,« kar smo pred tedni brali tudi v »Narodu«, psuje naše Orle s »čuki« ter pravi da hočejo »hrvaški, češki in slovenski čuki« napraviti svoj zlet v Ljubljano na iste dneve, v katerih se bo vršil vseslovenski sokolski zlet v Ljubljani (dnevi od 13. do 15. avgusta.) »Kar je nam znano, se bo vršil letos v Ljubljani hrvaško-slovenski katoliški shod. Ob tej priliki morda pozdravimo v Ljubljani tudi naše vrle Orle in čujte gg. liberalci ter pokrižajte se strahote, tudi — Sokole. Kakor je nam znano, se bo de znoten del tistih Sokolov, ki se bo udeležil našega shoda, udeležil tudi vsesokolskega zleta. V vse sokolstvo namreč še ni zašlo tisto naziranje o sokolstvu, katero je v številki 13. glasilo čeških narodnih socialcev označilo s temi-le značilnimi besedami: »Ako bodo člani odbora vršili svojo dolžnost, bo kmalu došla doba, ko bomo rekli: Kar je Čeh, to je Sokol, kar je Sokol, to je antikrist.« Dobra polovica slovenskih Sokolov o protikrščanskem kulturnem boju, katerega so oficielno proglasili že tudi nekateri Sokoli, noče nič slišati. Mnogo Sokolov, ki bodo prišli na vsesokolski zlet v Ljubljano, se v tem oziru od naših svobodomoševcev popolnoma razlikuje — saj smo nedavno krasne stvari priobčili o verskih obredih pri bulgarskih Junakih, srbskih Sokolih, da ne govorimo o poljskih Sokolih in mnogih rusinskih Sičih. Tisti, ki bo torej vsesokolski zlet v Ljubljani motil, bo le »Slovenski Narod«, ako bo preveč kazal svoje strankarstvo. Mi bomo dohod slovenskih gostov v Ljubljano odkritosrčno pozdravili, kajti če nam je s stališča tujkega prometa ljub vsak tujec, ki pride v naše mesto, nam mora tembolj biti ljub vsak Slovan. Tudi od naše strani bo storjeno vse, da se bodo gostje v onih dneh med nami dobro imeli in da bodo odnesli najlepše spomine na našo deželo. V tem oziru ne poznamo ozkosrčnosti. Pokazali bomo tudi v tem oziru, da stojimo vedno višje kot naši politični nasprotniki. Da pa se g. okolu »Naroda« ne bodo po nepotrebem in umetno razburjali, povemo, da se hrvaško-slovenski katoliški shod nikakor ne bo vršil v dneh vsesokolskega zleta, ampak da so določeni drugi dnevi. Iskreno želimo, da vse goste, ki letos obiščejo sloven. središče, Ljubljana dostojno sprejme, kar bo le v korist Ljubljani in njenemu tujskemu prometu, pa tudi njeni — časti. Kdor vpoštevata koristi mesta bo nam pritril, kdor pa drugače misli, se pa njegovo stališče prav nič ne razlikuje od »kulturnega« stališča — celovških falšnov.

— **Ij Zbor zaupnikov S. L. S. v Ljubljani.** Po pravilih S. L. S. je potekla doba strankinega izvršilnega odbora za mesto Ljubljana. Raditega se vrši zbor zaupnikov S. L. S. v Ljubljani jutri, v nedeljo dne 9. t. m. ob 10. uri popoldne v dvorani Ljudskega Doma. Dnevni red: 1. Poročila. 2. Volitev načelnika in namestnika. 3. Volitev vodstva. 4. Slučajnosti. Gospodje zaupniki naj prinese vabila seboj.

— **Ij Ljubljanski občinski svet** ima v torek, dne 11. februarja 1913 ob 6. uri zvečer v mestni dvorani redno sejo. — Dnevni red: A. Javne seje: I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Volitev devet članov magistratnega gremija (§ 24. občinskega reda.) IV. Personalnega in pravnega odseka poročilo o dopisu mestnega sveta v Gradcu glede izposlovanja zastopstva deželnih stolnih mest v državnem železničnem svetu. V. Finančnega odseka poročilo o dopisu magistrata glede dovolitve kredita za praktičen gospodinjski pouk na mestnem dekliškem liceju. VI. Stavbnega odseka poročila: 1. O poročilu mestnega stavbnega urada glede sklenjene delne opustitve parka na trgu »Tabor« ter določitve regularičnega načrta za stavbišča na tem trgu. 2. O ponudbi Friderika Korširja za odkup njegovega posestva Pred Pralami števil. 25 v regularične svrhe. 3. O ponudbi

Davorina Rovška in Angele Češnovar za odkup njujinega sveta v Kolodvorski in Pražakovi ulici v svrhu regulacije Pražakove ulice. Policijskega odseka poročilo o dopisu županovnem glede zgradbe nove mestne mrtvašnice. Direktorija mestnega vodovoda in elektrarne poročilo o dopisu županovnem glede prošnje za napravo hidro-električne centrale na regulovani Ljubljani. Samostalni predlog obč. svetovalca Tomaža Novaka glede znižanja pasjega davka za pse-čuvaje po vseh predmestjih. B. Tajne seje: I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Personalno-pravnega odseka poročilo o prošnji nekega magistratnega uradnika za definitivno imenovanje. IV. Finančnega odseka poročilo o prošnji vdove nekega magistratnega uradnika za zvišanje vdovnine. V. Direktorija mestne elektrarne poročilo o prošnji nekega uradnika za zvišanje pavšala. VI. Direktorija mestne zastavljalnice poročilo o prošnjah za razpisano službo cenilca gragočnosti in efektov pri mestni zastavljalnici. VII. Obrtnega odseka poročila o raznih prošnjah za razne obrtne koncesije.

— **Ij Klub občinskih svetnikov S. L. S.** ima sejo v ponedeljek ob 8. uri zvečer.

— **Ij Vincencijeva družba** ima jutri v nedeljo svoj redni občni zbor v Marijanišču. Ob tri četrti na 6 litanije v kapeli, potem zborovanje v dvorani. Nagovor je prevzel g. P. Benvenut Winkler.

— **Ij Predavanje v »Rokodelskem domu«.** Gospod Ivan Ogrin, svetnik trgovske in obrtne zbornice, koda jutri, 9. t. mes., ob 10. uri popoldne predaval v dvorani »Rokodelskega doma« o stavbinskih slogih. Opozarjamo na to zanimivo predavanje vse mojstre in pomočnike. Vstop je vsakemu prost.

— **Ij Predavanje v šentjakobskem prosvetnem društvu.** Jutri popoldne ob 6. uri predava g. kanonik Sušnik, ki bo z mikroskopom pokazal razne preparate.

— **Ij Slaba kost.** »Slovenski Narod« in »Dan« sta v lepi bratovski vzajemnosti kakor dva lačna čucka planila na »Zadružno Zvezo«, na njenega ravnatelja in na »klerikalce« sploh, ker je, kakor smo že sinoči poročali, začasní knjigovodja Polajnko s ponarejenimi podpismi dvignil v neki tukajšnji banki večjo svoto in ž njo ubežal. Ne zdi se nam vredno, da bi se pečali z neumnimi in bistveno neresničnimi opazkami liberalnih listov. Le iz dobrohotnosti jim dajemo kratek pravni pouk, ki slove: Oškodovan je tisti zavod, ki je na ponarejene podpise izplačal nakazilo. To je banka, ne pa Zveza. Zato naj bodo le brez skrbi gospodje, ki bi radi iz nepoštenosti ubežlega Polajnka in iz nepredvidnosti pri banki umazali Zvezo. Se vselej so se opekli, kadar so šli na na to pot. Tudi sedaj se bodo. Zveza ne bo trpela nobene škode. Polajnko bo pa, če pojde vse, kakor je bilo doslej, ko odsedi svojo kazen, dobil službo zadružnega organizatorja pri liberalcih.

— **Ij Defraudant Polajnko.** Na pustni ponedeljek je prišel v Jad. banko provizorični knjigovodja »Zadružne Zveze« Ivan Polajnko s čekom, na katerem so bili ponarejeni podpisi ter je dvignil 40.000 K, obenem pa tudi sam sprejel naznanilo o dvignjenju te svote. »Zadružne zveze« ni nihče o dvignjenju svote obvestil. V uradu je Polajnko rekel, da gre na dopust, češ, da ima neke urediti neko tožbo ter se je z ženo odpeljal. Ker ga čez tri dni ni bilo nazaj, so pričeli sumiti ter v četrtek zasledili, da je Polajnko defraudiral in pobegnil

Preskrbel si je potni list za inozemstvo. Ob odhodu iz Ljubljane si je v ponedeljek zvečer ostentativno zase in za svojo 22letno ženo Josipino, roj. Bradač, na tujajšnjem juž. kolodvoru vzel vozna listka za brzovlak na Dunaj. Seboj je imel tudi košaro za prtljago, težko 60 kg, katero je tudi oddal na Dunaj. Skoro gotovo pa je bil to le defraudantov manever in je izstopil brzkone prej iz vlaka. Defraudant si je dovolil tudi malo šalo s policijo. Ko je policijski uradnik Toplikar po njegovem begu brskal po njegovi ostalinah, je odprl tudi album s fotografijami. G. Toplikar se ni malo začudil, ko je na najodličnejšem mestu v albumu videl — svojo fotografijo. Liberalci bi se radi iz te stvari radi napravili veliko afero, dasi pri tem občinstvo prav nič ne bo oškodovano. Radi bi s tem udušili kletve, ki jih te dni na stotine in stotine uničenih eksistenc spuščajo na »Glavno posojilnico«. Tu bi imeli liberalni časopisi za vsak dan dovolj novega, kričevega gradiva. Radi bi tudi Polajnkota obesili naši stranki. Polajnko, dasi je bil knjigovodja pri »Zadružni zvezi«, ni bil v naših društvih. Liberalci ga sedaj popolnoma po nedolžnem proglašajo za našega pristaša. Kdor ga je poznal, vé, čegav je bil. Če bi vsi naši zavodi, predno nastavljajo v Ljubljani ljudi na taka mesta, vprašali za informacije naše organizacije, bi pa Polajnko ostal že prej — med liberalci. Čuje se, da je bil Polajnko radi nekega delikta že enkrat zaprt.

Ij Dela v Ljubljani zadnji čas vkljub zimskemu času in nepričakovanim zaprekam vsled neugodnih talnih razmer hitreje napredujejo. Projekt se izpremeni pri Hribarjevi tovarni tako, da ne bo treba odkupiti kanala, ki dovaja tovarni vodo, vsled česar se nekaj na stroških prihrani. Po celi dolžini suhe struge je izpeljan jarek, ki odvaža toliko vode, da se struga po potrebi vedno izplahne od kanalskih dotokov. Za odvoz materiala je sedaj v strugi pet lokomotiv, ki prevažajo dolge vlake vozičkov. Poleg ročnega dela se uporablja za izkopavanje materiala tudi bager, konglomerat za bager pa navrti priprava s stisnjenim zrakom. Do konca leta 1912. se je prevozilo 31.000 kubičnih metrov materiala. Začelo se je že pred božičem s fundiranjem za obrežne zidove Ljubljane v mestu. Tu so se pa našla jako nezanesljiva tla, obstoječa iz naplavljenega peska, ki ne daje nobene trdne podlage za zidavo. Vsled tega se mora ne mesto navadnih zidov narediti železno - betonska konstrukcija. Brez take konstrukcije bi se lahko ves breg od frančiškanskega mostu navzgor začel pri poglobitvi struge premikati navzdol, seveda s hišami vred. Dela, ki jih vidimo sedaj s frančiškanskega mostu, imajo namen, da se ustvarijo najprej trdni osnovni zidovi, ki bi zagotovili stalnost brega. Netroj pilotov je že zabitih v dveh vsoprednih vrstah ob bregu. Iz teh vrst vidimo že črto, ki jo bo imel tu bodoči breg Ljubljane. Tu bo med hišami in vodo nastala lepa promenada z drevjem. Med obe vrsti pilotov pride prej omenjena betonska konstrukcija, ki bo nosila ves breg. Radi mraza se ne more začeti še z betoniranjem. V Gruberjevem kanalu se bodo bregovi posejali z akacijskim semenom, da se tako ruša utrdi. Doslej so stala vsa dela v Gruberjevem kanalu in v Ljubljani okroglo poldrugi milijon kron. Izplačevanje se vrši od deželnega odbora, ki je založil denar tudi za državo in za interese in ki menuje tudi stavbenega voditelja, dela pa vodi posebna komisija, ki ji stoji na čelu deželni predsednik. Stavbeno nadzorstvo nad tvrdo Czerzowicka in sin ima c. kr. drž. stavbeni nadsvetnik Pavlin. Letos se bodo dela pospešila. Obrežni zidovi se bodo na več krajih hkrati začeli graditi, in sicer še pred poglobitvijo struge, zlasti med frančiškanskim in šentpeterskim mostom. Ker se bo še letos frančiškanski most podrl, se bo za vzdrževanje prometa med zgradbo postavil lesen provizoričen most. Pod šentpeterskim mostom bo podobna zatvornica kakor je že izvršena v Gruberjevem kanalu. Pod to zatvornico se namerava postaviti deželna elektrarna, za katero je projekt že izgotovljen. Sedanj šentpeterski most se nadomesti z betonskim mostom. Tako bo celo leto živahno delo v Ljubljani in Ljubljancem bodo imeli kaj gledati.

Ij Umrlj so: v Rožni ulici št. 7. Filomena Černe. — v deželni bolnici so umrli: Delovodja Mihael Lusanc, star 55 let; Pleško Marija, 79 let stara, zasebnica z Glince; Polutnik Jakob, 32 let stari pekovski pomočnik; Pečnik Jos. vpkokojeni železniški sprevodnik.

Ij Poročil se je dne 2. februarja: G. Josip Bahovec, trgovec in posestnik z gospo. Antonijo Jančar; Janko Hočevan, bančni uradnik z gđno Vido Velkoverh; Josip Božič, c. kr. žel. postafenačelnik

v Podnartu z gđno Olgo Šivic, učiteljico.

Ij Osebna vest. Sodni svetnik J. Presker je postal nadsvetnik deželnega sodišča v Ljubljani.

Ij Vojaška godba svira v »Zvezdi« jutri ob pol 12. uri dopoldne.

Ij Zaročja. Karol Hladky, c. kr. zaročil z gospodično Doro Kastelic, hčerko g. I. Kastelica, ravnatelja posojilnice in posestnika v Ljubljani.

Ij Umrla je danes gospa Jožefa Dolinar, prednica tukajšnje Marijine družbe za žene. Za vse dobro vneti in delavni članici bodi sedaj Bog plačnik. Gosp. soprogu pa naše sočutje. Pogreb bo jutri ob pol 4. uri pop.

Ij Mestna zastavljavnica je izmed prosilcev za cenilca v včerajšnji direktorijevi seji sprejela gosp. Vavpotiča z letno plačo 1800 K. Založiti ima kavcijo 2000 K. Nadalje se je obravnavala jako značilna afera nekega uradnika, katerega je gosp. župan suspendiral. Dolg Hribarjevega Škrla v znesku 1704 K 63 vin. se odpiše, ker ga nikdar plačal ne bo. Gospod Bergant je poslal pismo, v katerem pravi, da ima zastavljavnica preveč nastavljenec. Gosp. župan omenja, da gosp. Volc tako kot doslej tudi nadalje ostane zaupnik v zastavljavnici mesto gosp. župana.

Ij Iz gledališke pisarne. Danes, v soboto, (nepar) poje Olimpijo v »Hoffmannovih pripovedih« kot gost gospa Cilka Otahalova, soproga ga. vladnega komisarja Otahala, ki je bila nekaj sezon cenjena prva koloraturna pevka na narodnem divadlu v Pragi in na dvornem gledališču v Stuttgartu. V nedeljo ob treh popoldne (izven abon., lože nepar) uspela francoska veseloigra »Mala čokoladarica«, zvečer ob sedmih (izven abon., lože par) desetič in zadnjič v sezoni melodijozna komična opereta »Boccaccio«. — Prihodnji teden se v prizore Birinskega »Vrtoglavci« in Puccinjeva opera »Madame Butterfly«.

Ij Ljubljancan — turški vezir. V »Izvestjih Muzej. društva za Kranjsko« je leta 1899. gospod Fridolin Kavčič poročal o turškem vezirju Mahmud paši: »Porojen je bil v Ljubljani in prvi polovici 16. veka. Njegovo rodbinsko ime se ne da dognati. Vstopil je v turško vojsko in za vlade sultana Murada III. leta 1575. je postal vezir in paša treh konjskih repov. Brez dvojbe je bil jako nadarjen in na turškem dvoru tudi vpliven mož. kajti turški cesar mu dal celo svojo hčer za ženo.

Ij Mestna zastavljavnica naznanja, da se vrši tamesečna dražba v decembru 1911 zastavljenih dragocenosti (draguljev, zlatnine in srebrnine) in v februarju 1912 zastavljenih efektov (blaga, perila, obleke itd.) v četrtek, dne 13. t. m., ob 8. do 12. ure dopoldne v uradnih prostorih, Prečna ulica št. 2.

Ij Društvo državnih uslužbencev. V ponedeljek, dne 10. svečana, t. l., ob pol 8. uri zvečer se vrši pri gospodu Zupančiču na Sv. Jakoba trgu št. 7 sestanek društva državnih uslužbencev.

Ij Nesreča. Včeraj je pri delu padel na levo nogo »šveler« delavcu Jožefu Osredkarju v Šmartnem pri Litiji ter mu jo popolnoma zdrobil. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico.

Ij Postelja na cesti. Včeraj proti večeru sta se ga bila delavca Gašper Svetlin in Franc Zaletu tako nasrkala, da sta kar na cesti obležala, in sicer eden na Zaloški cesti, drugi pa v Florjanski ulici. Obema je policija preskrbela gorkejšje prenočišče. Zaletu je bil tako nadelan, da so mu morali poklicati zdravnika.

Štrajk v Vevčah.

Minilo je že več kot 17 tednov, odkar ubogo delavstvo v Vevčah štrajka, samo zaradi samolasnosti in valpstva ravnatelja Hentschla, ki je privandral na Kranjsko s Pruskega in ki misli, da bo kakor kak nemški junker strahoval naše delavstvo. V svoji brezmejni moččnosti se je spozabil tako daleč, da je ne samo vsemu deželnemu odboru, ampak tudi dr. Šusteršiču zapretil, da ga bo naučil manire in da ga bo napravil tako majhnega kakor še nikoli ni bil. Delavstvo je nasproti demu domišljavemu človeku do skrajnosti popustljivo. Vse rado pozabi in hoče iti na delo, zahteva samo, da se mu priznajo pravice, zajamčene po osnovnih državnih zakonih, namreč prosto združevanje. Tega pa tovarniško vodstvo na noben način noče priznati in P. Hentschl pravi: kdor se pridruži kaki strokovni delavski organizaciji, bo frčal iz tovarne.

Za vsakogar je jasno, da delavstvo brez proste organizacije na delo iti ne more. To je edina sporna točka med tovarno in delavstvom. Zato je naravnost neverjetno teptanje delavskih pravic, ki si jih prisvaja tovarna, na

Ravnokar je izšla v naši zalogi molitvena knjiga, ki se je že v svojih poprejšnjih izdajah priljubila in katera se je občutno pogrešala, posebno odkar je pošla v trgovini že sedma izdaja. Molitvenik obsega krasna premišljevanja Kristusovega trpljenja in je nova izdaja na novo prevedena iz izvirnika in v mnogih pomanjkljivih točkah izboljšana. Ta lepa knjiga, ki bo nudila veliko duhovno korist, nosi znani naslov:

Getzemani in Golgota

Šola ponižnosti, pokorščine in ljubezni do smrti.

Premišljevanje in molitve v čast bridkega trpljenja in smrti našega Gospoda Jezusa Kristusa.

Po nemški izdaji priredil

Fr. Ks. Steržaj.

Cena: platno, rdeča obreza K 2'60, šagrin, zlata obreza K 3'60.

Nova izdaja te knjige je tiskana na fin, tenak papir in ima molitvenik kljub svoji obširnosti, prav priročno žepno obliko, kar je tudi velika prednost novega natisa.

Istodobno priporočamo sledeče nabožne novosti:

Dr. Jos. Jerše, Mati čudovita. Šmarnice. Cena: rdeča obr. K 2'—, šagrin, zlata obreza K 3'—.

Te šmarnice se ne priporočajo samo kot šmarnično berilo, temveč bodo zbog svoje prekrasne vsebine, ki je skozi in skozi dogmatičnega izvora, služile tudi pridigarjem, posebno pa voditeljem Marijinih družb pri izdelovanju govorov.

Tolažba dušam v vicah. Priredil Frančišek Bleiweis, Cena: rdeča obreza K 1'20, zlata obreza K 2'—, šagrin, zlata obreza K 2'60.

Marija, kraljica src. Nauk blaženega Grinjona Monfortskega o pravi-pobožnosti do Matere božje. Rdeča obreza K 1'60, fin šagrin zlata obreza K 2'40.

Pot v nebesa ali življenje udov tretjega reda sv. Frančiška. Spisal O. Nikolaj Meznarič. VI. natis 1912. Okusno vez., rdeča obr. K 1'80, zlata obr. K 2'40, fin šagrin K 3'20.

Molite bratje! Molitvenik arskega župnika bl. Janeza Vianaja. Z velikim tiskom. Cena: rdeča obreza K 1'20, zlata obreza K 1'80, fin šagrin, zlata obreza K 2'40.

Ta molitvenik ima velik tisek pa zelo priročno žepno obliko in lepo vsebino. Za slabovidne je zelo priporočljiv.

Cerkvenim zborom priporočamo:

P. Angelik Hribar, **Postni in velikonočni napevi** za mešani zbor. Partitura K 2'40, glasovi à K —60.

Fr. Kimovec, **Rihar renatus.** 21 pesmi našemu Gospodu za mešani zbor. Partitura K 3'—, glasovi à K —60. (Obsega poleg drugih tudi več postnih in velikonočnih napevov.)

Ant. Foerster, **Cantica sacra** I. del za 4 enake (ženske ali moške) glasove K 2'40.

Ant. Grum, **Cerkvena pesmarica** za Marijine družbe I. del za 4 enake (ženske ali moške) glasove K 2'—.

Ant. Foerster, **12 Pange lingua — Tantum ergo** Partitura K 1'80, glasovi à K —50.

Dr. Ant. Chlondowski, **Sancte Joseph.** Invocatio za soli, mešani zbor in orgle. Partitura K —60, glasovi à K —10. Prav lahka a vendar zelo efektna in lepa skladba. Za praznik sv. Jožefa najpripravnejša.

p. Hugolin Sattner, **Missa Seraphica** za mešani zbor in orgle ali orkester. Partitura K 3'20, glasovi à K —50.

Ant. Grum, **Deset pesmi k blagoslovu** za mešani zbor. Part. K —.

Najnovejše:

Ant. Grum, **Aleluja.** 10 velikonočnih pesmi za mešani zbor Partitura K 1'20.

St. Premrl, **Hvalite Gospoda v njegovih svetnikih.** 20 pesmi v čast svetnikom za mešani zbor. Partitura K 2'40, glasovi à K —60.

Ta zbirka je ravnokar izšla in bo cerkvenim zborom prav dobro došla, saj nismo imeli dosedaj nobene zbirke, ki bi nudila pesmi v čast svetnikom.

Fr. Gerbič, **Slovenska maša v čast sv. Frančiška Serafinskega** za mešani zbor. Partitura K 1'80, à K —20.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

drugi strani pa je neverjetna požrtvovalnost in zavest delavstva, ki se ne ukloni.

V minolem tednu je delavstvo bilo strogo solidarno. Niti eden ni šel na delo. Navduševalo se je delavstvo na shodih, ki so bili skoraj vsak dan. Minolo nedeljo, sredo in četrtek je govoril dr. Pegan, danes popoldne pa sredo vsi deželni odborniki Slovenske Ljudske Stranke (dr. Lampe, dr. Pegan in dr. Zajec) med delavstvo v Vevče.

P. Hentschl skuša štrajk zlomiti s stavkokazi, ki jih dobiva pod različni pretvezami od drugod. Tako je na primer prišel v sredo popoldne nek strojnik iz Zagreba. Na kolodvor v Zalogu je prišel ponj sam P. Hentschl, ko pa je strojnik v Zalogu izvedel, da so ga izvabili v tovarno, kjer se štrajka, se ni hotel vnesti na sladke ravnateljve besede, nego se je odpeljal s prvim vlakom nazaj. Isti dan je prišel iz Zagreba neki boljši delavec s svojo ženo. Ko je izvedel, da bi imel kazniti stavko, je rekel, da pojde s svojo ženo nazaj. Povedal je pa, s kakšno lažjo so ga spravili v Vevče: Nek agent tovarne mu je v Zagrebu pravil, da je tovarna pogorela in da so jo na novo sezidali, nekoliko večjo, zato rabijo novih moči. Samo s tem so ga pregovorili in spravili v Vevče. Obljubil je, da bode tovarno tožil, ker je imel ne samo potne stroške zase in za ženo, ampak tudi prevozne stroške za pohištvo.

Telefonska in brzajavna poročila.

BOJ ZA ODRIN.

Belgrad, 8. februarja. Iz Sofije se poroča, da se v dveh ali treh dneh pričakuje splošnega naskoka na Odrin. Bulgarski generalissimus Savov je zastavil vse sile okoli Odrina. Zato se pri Čataldži vrše le brezpomembni spopadi.

Berolin, 8. februarja. »Lokalanzeiger« poroča preko Bukarešta: V Odrinu je položaj zelo slab. Begunci pripovedujejo, da manjka hrane. Zadnjič je prišla k Šukri paši deputacija, ki je paši tožila gorje prebivalstva in mu svetovala predajo. Šukri pa je dal voditelje deputacije obesiti. Razpoloženje garnizije pa je izborno. Častniki niti ne mislijo na predajo. Šukri paša Odrina ne preda preje, dokler se mesto ne zgrudi v razvaline.

ZADNJE TURŠKO OFICIJELNO POROČILO O OBSTRELJEVANJU ODRINA.

Carigrad, 8. februarja. V vojnem ministristvu izjavljajo: **Obstreljevanje Odrina se z vse ljutostjo nadaljuje. Oblegovalci odgovarjajo z isto enegijo. Na obeh straneh so izgube jako velike.**

BOJI NA GALLIPOLIJU.

Sofija, 8. februarja. Iz Bulairja potisnjeni Turki so se umaknili v jugozapadne forte.

O nadaljnjem prodiranju Bulgarov proti Gallipoliju ni še nobenih poročil. So dji se, da Bulgari zadržaj sploh ne bodo več dalje prodirali, marveč za čas samo preprečili, da se Turki ne bodo mogli iz Gallipolija nikamor ganiti.

Pri Čataldži se pa sploh ne vrše resni boji.

Zdi se, da se hoče bulgarski vrhovni armadni komando izogibati na teh bojiščih večjih žrtev, dokler ne pade Odrin.

TURŠKA POROČILA O BOJIH NA GALLIPOLSKEM POLOTOKU.

Carigrad, 8. februarja. V vojnem ministristvu izjavljajo, da se na Gallipoliju vrše brezpomembne praske.

Carigrad, 8. februarja. V sled kritičnega položaja na Gallipoliju je X. zbor, ki je dozda stražil Carigrad, dobil povelje, da odrine proti Gallipoliju. Vojake so v redu vkrcali na 15 transportnih ladjah. Izkrcaanje čet pod Enver begom pri Rodostu se je odložilo.

Carigrad, 8. februarja. »Frankfurter Zeitung« poroča: Zadnje čete desnega krila bulgarske čataldške armade so pri Bulairju prišle v dotiko s turškimi četami in se zapletle v boj z njimi. Bitka se je končala z večjimi izgubami za Bulgare, ki so morali višino Lumilon zapustiti, katero so Turki zasedli.

TURŠKO POROČILO S ČATALDŠKE ERTE.

Carigrad, 8. februarja. V vojnem ministristvu izjavljajo, da se umikanje Bulgarov od čataldške črte na Čozlu nadaljuje.

O BOJIH PRED ODRINOM, NA GALLIPOLIJU IN PRI ČATALDŽI.

(Od našega poročevalca.)
Sofija, 8. februarja. Prvega dne, ko se je začelo bombardiranje odrinskih trdnjav, ki je trajalo celih 16 ur skoraj brez prestanka, bilo je pred Čataldžo vse mirno. Opoldne (v torek, dne 4. t. m.) bilo je dano odrinskim prebivalcem 24 ur časa, da morejo zapustiti mesto, prej ko se začne bombardiranje samega mesta. Nekateri so šli iz mesta na polje ali do kake polrazrušene vasi, drugi pa

so — ne meneč se za pretečo nevarnost, ostali v svojih hišah, na katerih so razobesili bele zastave ter se poskrili po kleteh in drugih podzemeljskih prostorih. Prva važna postojanka, katero so prevzela oblegovalne vojske že precej v začetku, dne 4. t. m., je P a m u k k j o j. Oddaljena je ta postojanka poldrug kilometer od one, katere so zavzemale oblegovalne vojske za časa premirja. Torej so začeli oblegovalci svoje operacije s prav ugodnim uspehom. Tudi pri Gallipoliju je bolgarska konjica nastopila z uspehom proti sovražniku. Več o tem nastopu ni znanega. Praviijo, da je napredovala 12 km. A od Cataldže, kjer je bilo prvi dan vse mirno, poroča se danes neoficijno, da so preko noči od 4. na 5. t. m. Turki napadli po zapovedi iz glavnega stana v Hademkjoju z veliko močjo bolgarske postojanke. Iz početka so Bulgari le slabo odgovarjali na turško atako. To je dalo Turkom poguma, da so izšli energično iz svojih utrjenih postojank na prosto, kjer so pa prišli v pest Bulgarom, ki so stali trdno na svojih močnih postojankah. Na Turke se je takoj vsul takšen ogenj iz topov, da je bil kar pokošen cel del armade, ki je bil zapustil svoje postojanke. Po velikih žrtvah so bili Turki primorani odstopiti, zapustivši mnogoštevilna trupla in obilo municije na bojišču.

BOJ ZA SKADER.

Cetinje, 8. februarja. Obstreljevanje Skadra se je začelo včeraj ob 10. uri dopoldne od vseh pozicij od Široke do Grude. V akciji je nad 200 topov. Na Brdanjolu in Glaviti se je začela ljuta bitka. Okoli poldneva so Srbi in Črnogorci zavzeli Busati. Na Brdicu pripravljajo energičen naskok iz ledja. Okoli dveh so Črnogorci zavzeli Brdanjolo, Muselimovo glavico in Gajtan. 3000 Malisorov je izjavilo kralju Nikiti, da mu bodo pomagali. Turki so na bombardement slabo odgovarjali.

OFICIJELNO POROČILO O BOJIH OKOLI SKADRA.

Cetinje, 8. februarja. Boj okoli Skadra se je včeraj popoldne z veliko ljutostjo nadaljeval. Obstreljevanje se je ob mraku ustavilo. Na črnogorski strani sta bila dva topova pogodena in dva topničarja ubita. Turki so na ogenj slabo odgovarjali, vsled česar se sklepa na to, da jim primanjkuje streliva. Slabo vreme operacije ovira.

KAJ JE Z RIZA BEGOM?

Dunaj, 8. februarja. »Neues Wiener Tagblatt« trdi, da je poveljnik Skadra Riza beg res umorjen in da njegov namestnik Essad paša mesta noče braniti. Isto javlja tudi sofijski »Mir«.

DRUGE VESTI Z BOJIŠČ.

Sofija, 8. februarja. Car Ferdinand se je z dr. Danevom odpeljal na bojišče.

Carigrad, 8. februarja. V vilajetu Smyrna se je pojavila močna grška četa. Odposlali so proti njej regularno vojaštvo, da jo izsledi.

Carigrad, 8. februarja. Častnike, ki se niso vrnili k armadi in po mestu politizirajo dalje, so iz častniške liste črtali.

Belgrad, 8. februarja. Polkovnika Popovića, znanega zarotniškega častnika, ki je bil zadnji čas imenovan za guvernerja v Draču, so odstavili, ker je vojaški vrhovni komandi v Skoplje pisal, da se njenim poveljem ne pokori. Šlo se je baje za neko albansko spomenico, ki jo je Popović iz prebivalstva izsilil.

ATENTAT V CARIGRADU.

Carigrad, 8. februarja. Nekdo je danes na cesti ustrelil na poveljnika mesta Džamil bega. Džamil ni bil ranjen. Atentatorja so zaprli.

ANGLEŠKE LADJE V DARDANELEI

Carigrad, 8. februarja. Ministrski svet je sklenil, da dovoli angleškemu malteškemu brodogovju prehod skozi Dardanele.

V LONDONU UPAJO NA MIR IN NE ODOBRAVAJO PISANJA AVSTRIJSKIH LISTOV.

London, 8. februarja. Tu ne odobravajo zadnjega članka »Neue Freie Presse« glede Albanije in v nasprotju z njim povdarjajo, da se mora Srbiji dovoliti trgovinsko pristanišče izven mej Avstrije, če pa hoče Avstrija Srbiji dovoliti tudi še kak izhod na avstrijskem teritoriju, je to njena stvar.

Kar se tiče trgovinskega razmerja med Avstrijo in Srbijo, je Avstrija sama izjavila, da noče nobenih privilegijev zase in ostale velesile kaj takega tudi ne bi mogle dovoliti. Avstrija pa je tudi izjavila, da noče na noben način kompromitirati trgovinsko in politično neodvisnost Srbije.

Razgovori med poslaniki velesil in med kabineti se vrše prijateljsko od strani vseh in londonski diplomatični krogi upajo, da bo poslaniška konferenca imela dober uspeh, ki bi trajno zasigural evropski mir.

RUMUNSKO - BULGARSKA POGAJANJA.

Sofija, 8. februarja. Pogajanja med Bulgarijo in Rumunijo se bodo nadaljevala v Sofiji. Bulgarija je imenovala za svoja pooblaščenca dr. Daneva in bivšega poslanika v Carigradu Saravova. Rumunija imenuje za svojega pooblaščenca najbrž svojega poslanika v Sofiji princa Ghika.

AVSTRIJSKO - RUSKO RAZMERJE.

Dunaj, 8. februarja. Tu se konstatuje, da rusko časopisje, neizvemši oficijno, piše zopet sovražno proti Avstriji. Iz tega se sklepa, da misija princa Hohenlohe ni imela uspeha. Pripomniti pa je, da tolmači tako pisavo ruskih listov vojna stranka v Avstriji, ki je bila odpošiljavti cesarjevega lastnoročnega pisma caru sploh nasprotna.

Peterburg, 8. februarja. Dobroinformirani krogi trdijo, da je lastnoročno pismo cesarja Franca Jožefa na ruskega cara splošno napravilo dober vtis.

Dunaj, 8. februarja. »Neues Wiener Abendblatt« je od kompetentnega mesta izvedel, da se cesarjevo pismo vojaških varnostnih priprav ob mejah ne dotika.

ITALIJA PROTI AVSTRIJSKEMU PROTEKTORATU NAD ALBANSKIMI KATOLIČANI.

Rim, 8. februarja. Poročila oficioznih dunajskih listov, da namerava Avstrija še nadalje obdržati protektorat nad katoličani v Albaniji, so vzbudila v Rimu veliko nevoljo. Listi naglašajo, da je bil protektorat samo toliko časa utemeljen, dokler je bila Albanija pod turško oblastjo in so bili katoličani izpostavljeni nasilstvom. Ker sedaj to odpade, je avstrijski protektorat nepotreben in tudi nemogoč, ker pride Albanija tako pod skupno varstvo velesil, kar izključuje specialni protektorat kake posamezne velesile. Italijanska vlada že sedaj izjavlja, da pod nobenim pogojem ne privoli v to, da bi bili njeni katoliški podaniki v Albaniji pod kakim tujim nadzorstvom. Še bolj nezmislno pa, tako pravijo ti krogi, je, če avstrijski listi zahtevajo protektorat nad Albanci v Srbiji. To bi izzvalo zopet najhujše konflikte in ni verjetno, da bi Avstrija res kaj takega zahtevala.

TURŠKE GROZOVITOSTI V EPIRU.

Berolin, 8. februarja. »Lokalanzeiger« poroča iz Soluna: Albanske drhali, turški begunci in bašibozuki še vedno razširjajo strah in grozo med krščanskim prebivalstvom v Epiru. V okraju Delbino so doslej 36 krajev popolnoma razdejali, 15 pa deloma. 55 vasi je bilo oplenjenih, 120 oseb umorjenih.

ZASTAVA DRAGIH KAMNOV IZ TURŠKE ZAKLADNICE.

Pariz, 7. februarja. Carigranski »Moniteur Oriental« poroča, da namerava a turška vlada v svrhu najetja posojila zastaviti nekaj dragocenih kamnov iz sultanove zakladnice.

SLOVANSKA BANKA V PETERBURGU.

Peterburg, 8. februarja. V finančnem ministristvu se vrše posvetovanja glede slovanske banke s 5 milijoni rubljev osnovnega kapitala in podružnicami v Moskvi, Sofiji, Belgradu in na Cetinju.

BORZA.

Dunaj, 8. februarja. Borza je danes poslovala rezervirano.

ANGLEŠKO - NEMŠKI SPORAZUM.

Dunaj, 8. februarja. Sporazum med Anglijo in Nemčijo je delo mešane komisije, ki je že celo leto v Berlinu zborovala. Anglija in Nemčija bosta kot razmerje med številom dreadinghouthov, ki jih bosta gradili, določili 16 : 10, a se bosta domenili tudi glede vseh kolonialnih vprašanj v Afriki.

V času kritičnih let menjanja pri ženskah je naravna Franc Jožef-ova grenčica najboljša sredstvo, osobito kadar se gre zato, zavračati pritisk krvi proti živčevju, pljučam, srcu ali pa odstranjevati zatiranje v spodnjega telesa organih na gotov, pri tem lagoden način. — Profesor Scanzoni pl. Lichtenfels piše: »Franc Jožef-ovo grenčico sem na kraljevi vseučiliški ženski kliniki v Würzburgu v mnogoterih slučajih preizkusil kot brezizjeme hitro, zanesljivo in brez bolečin odvajajoče sredstvo.« — V lekarnah, drožerijah in prodajalnah rudninskih voda morate ta zdravilni vrelc zahtevati s polnim imenom. Kot takozvana »nadomestila« priporočana sredstva zavrinite odločno! Ravnateljstvo razpošiljalnice Franc Jožef-ovih zdravilnih vrelcev v Budimpešti. —4—

BERCHTOLD BOLAN.

Dunaj, 8. februarja. Grof Berchtold je zbolel na influenci.

SMRT BIVŠEGA CESARSKEGA NAMESTNIKA.

Meran, 8. februarja. Tu je umrl bivši češki cesarski namestnik grof Coudehove. Umrl je ob 5. uri zjutraj, in sicer na svoj rojstni dan v starosti 59 let.

BUDIMPEŠTANSKI NADŽUPAN.

Budimpešta, 8. februarja. Lukacs bo cesarju za budimpeštanskega nadžupana predlagal poslanca dr. Franca Heltaja.

PALAČA HLAVKA V PRAGI V PLAMENU.

Praga, 8. februarja. Ob sedmih zvečer je začela goreti krasna in velika Hlavkova palača, ustanovitelja in prvega predsednika češke akademije znanosti in umetnosti. Palače ni bilo mogoče rešiti.

NEMIRI V CENTRALNI AMERIKI.

Washington, 8. februarja. V centralni Ameriki ter v Hondurasu so izbruhnili nemiri. Zvezne države so odposlale tja dve vojni ladji.

KÖPENIKIADA V STRASSBURGU.

Strassburg, 8. februarja. Tu so zaprli pisatelja Junga, ki je ono brzajavko podčastnika Wolterja, s katero je slednji alarmiral garnizijo, na pošti oddal.

ZARADI DAVKA NA DIŠAVE.

Buenos Ayres, 8. februarja. Zaradi davka na dišave so vse lekarne, drožerije in brivnice zaprte. Oblast je vse potrebno ukrenila, da bodo ljudje mogli dobivati medikamente.

VOJNE PRIPRAVE RUSIJE.

Rusija je v zadnjih štirih mesecih pomnožila svoje posadke na zahodnih mejah na 700.000 mož v okrožju varšavskega armadnega zbora. Poliske vojaške posadke so jeseni premestili v gubernije Kazan, Samaro in v Vzhodno Sibirijo. Vojaki so nagromadeni ob gališki in ob poznanjski meji. Donskih kozakov je 300.000 in so nastanjeni skoraj izključno ob gališki meji. Trdnjave na Ruskem Poljskem in v Volhimiji so vse pripravljene za vojsko. Varšavski arzenal je popolnoma za vojsko pripravljen, dograjene so trdnjave v okoličih Zegrze in Novega Gjorgjevskega, tako, da je varšavska trdnjava za vsak slučaj pripravljena, razpolaga s 3000 topovi, posadka šteje 115.000 vojakov. Proti nemški meji so utrjeni vsi mostovi, železniški prelazi in vojaška taborišča Grodno in Kronoski popolni trdnjavi. Brest - Litevski tvori utrjeno črto z živežem, ki zadošča 60.000 možem za celo leto. Ivangorod je dobil nove utrdbe in oblegovalne topove. Mesto Kovel se zdaj v trdnjavo izpreminja, hitro grade utrdbe v Luku in v Rovnu, Stara trdnjava Dubno je dobila 7 km dolge, nove, moderne utrdbe. Utrdili so celo neznanatna trga Ostrog in Kremeno. Povsod grade nove ceste in nove strategične železnice. Stare trdnjave ob reki Dnjester modernizirajo. Bender in Raškovo sta dobila velike topove kakor tudi mesto Dubošari. Celotno železniško čuvajnice so v utrdbe izpremenili in preskrbeli tudi železniške postaje z živežem za eno, mesta pa za pol leta; v Varšavi bo koncem marca žileta.

Nežni, slabotni otroci

postanejo kmalu močnejši, ako dobivajo nekoliko časa redno Scottovo emulzijo. Ker je veliko bolj okusna in dobrodejna kot navadno ribje olje, in lahko prebavljiva in ker na ugoden učinek ni potreba dolgo časa čakati, jo navadno radi jemljejo. Scottova emulzija pospeši tvorbo trdnega mesa in razvoj močnih mišic, njen vpliv na tvorbo kosti je pa očividno. Na podlagi splošne okrepčave jamejo otroci kazati več veselja do življenja in kmalu jih bomo videli že po kratkem času veselo okoli skakati. Scottova emulzija, v kateri se redilna vrednost ribjega olja po primesi mineralnih soli znatno poveča, zavzema brezpogojno prvo mesto; ampak mora biti pristna Scottova emulzija.

Cena originalni steklenici je 3 K 50 v. Dobl se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 v narjave v znakah na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., Dunaj VII. in se sklicuj: na ta časopis, dostavi se mu ena poljiti tev potom lekarnu za poskušnjo.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 8. februarja 1913.

Pšenica za april 1913	11-74
Pšenica za oktober 1913	12-26
Rž za april 1913	10-04
Rž za oktober 1913	9-75
Oves za april 1913	10-46
Oves za oktober 1913	8-89
Koruza za maj 1913	7-78
Koruza za julij 1913	7-90

DAR BRATU IN HVALEŽNOST BRATSKA.

Slovenci so kot najmanjše slovensko pleme storili v korist Rdečega križa na Balkanu več, kakor bi bilo pri njihovih skromnih sredstvih mogoče pričakovati. Marsikateri kmet ali delavec si je odtegnil takorekoč od svojih ust, samo da bi nekoliko olajšal velike bolečine ranjenih bratov in veliko bedo zapuščenih udov in sirot onih junakov, ki so padli v boju proti Turkom za sveti križ in zlato svobodo. Oni so dobili svoje težke rane, ker so šli pomagat bratom, da bi jih rešili izpod turškega jarma. Oni so šli v boj za brate po veri in po narodnosti.

Bila je torej sveta dolžnost vsakega kristjana in vsakega Slovana, da jim podeli svojo pomoč posredovati neposredno.

Iz slovenskih krajev so prišli zdravniki, prihajali so darovi v denarju, obleki, posteljnini itd.

Bulgari, Srbi in Črnogorci so bili obdarovani in srčno hvaležni so za to prebranim dariteljem. Še potomci sedanjih hrabrih vojakov in njihovih rodbin se bodo s hvaležnostjo spominjali onih oddaljenih bratov, živečih v raznih pokrajinah, ki niso pozabili vojskujočih se kristjanov proti krutemu sovražniku na Balkanu. Saj je isti sovražnik pred večimi stoletji pustošil tudi po slovenskih deželah, o čemer nam pripoveduje ne samo zgodovina, ampak pravijo tudi slovenske narodne pripovedke in narodne pesmi. Naravno je torej, da je vzklopela naša kri. ko se je objavila vojna proti Turkom in da je vsakdo želel zmage krščanskemu orožju, da divji Turčin nikdar ne bo teptal več po slovenski zemlji!

In Slovenci, če drugače niso mogli pomagati kristjanom, molili so za njihovo zmago in darovali po svojih močeh, spominjajoči se pregovora:

»Zrno do zrna pogača,
kamen do kamena palača.«

Sofija, 1. februarja 1913.

Prof. A. Bezenšek.

ZA KRATEK ČAS.

Tiskovna pomota.

Iz poročila o neki veselici: »... Okoli 20 mož orkestra je napravilo izvrstno godlo!...«

Kupujte le vžigalice: V korist obmejnim Slovincem!

Pozor!

Zahtevajte pri Vašem trgovcu ne samo „kocke za govejo juho“ temveč vedno **izračno**

Zvezda s križcem

MAGGI JEVE kocke za govejo juho

po **5** v

kajti te so

priznано najboljšel!

Samo prave z imenom **MAGGI** in varstveno znamko zvezdo s križcem!

Strogo solidna najstarejša domača tvrdka!

Juvelni, zlatnina, srebrnina ter razne ure. - Popravila in nova dela po najnižji cenli. - Edina zaloga ur z z namko „TUP“.

LUD. ČERNE

juvelir, trgovec z urami ter zapriseženi sodni cenilec.

Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.
Ceniki zastoj in poštnine prosti. 124

Iščem učenko

v trgovino z mešanim blagom, katera je dovršila 6. razred. Glavna stvar je, da ima lepo pisavo, ter zmožna v računstvu. **IVAN ŽARGI**, trgovec, Kamnik. 426

Ženitna ponudba.

Trgovec v zelo prometnem primorskem mestu, samec 45 let, zdrav, krepak ter prijeten in mirne zunanosti, soliden, s 1000 K meseč. dohodka se v svrhu ženitve želi seznaniti z gospodično ali vdovo brez otrok s primernim premoženjem, ki pa ni glavna stvar, ker se glada le bolj na blago, plemenito sree in dobroobdobjo. V ugodnem slučaju tudi priženitev največje posestve nizkijljuječa. Samo resne ponudbe s sliko naj se dopisujejo na upravo lista pod šifro „Srečna pomlad 420“.

Tajnost zojamčena. 420 3

Potrjim srcem naznanjam prežalostno vest, da je moja iskreno ljubljena soproga

Jožefa Dolinar roj. Ločnikar

po kratki mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v 52. letu starosti danes ob 8. uri zjutraj mirno zaspala v Gospodu.

Zemeljski ostanke predrage ranjke se ponese iz hiše žalosti Rožna ul. 7 v nedeljo, 9. t. m. ob pol štirih popoldne na pokopališče k sv. Križu.

Blago ranjko priporočamo v po-božno molitev.

Ljubljana, 8. februarja 1913.

Ivan Dolinar,
bivši trgovec.

432

Vodovodna zadruga v Spodnji Šiški naznanja žalostnim srcem pre-žužno vest, da je nje soustanovnik in prezasluzni ud predsedstva gospod

Fran Burger

tovarnar, hišni posestnik itd.

danes dne 7. svečana ob 7. zvečer preminul.

Pogreb prezgodaj umrlega tovariša bo v nedeljo, dne 9. svečana ob 1/4 popoldne iz hiše žalosti v Spodnji Šiški št. 136 na pokopališče v Dravljah.

Blag mu bodi spomin! 421
Spodnja Šiška, 7. svečana 1913.

Načelnik.

Krajni šolski svet v Sp. Šiški naznanja da je njega član gospod

Fran Burger

tovarnar, hišni posestnik itd.

danes dne 7. svečana ob 7. zvečer preminul.

Pogreb prezgodaj umrlega tovariša bo v nedeljo dne 9. svečana ob 1/4 popoldne iz hiše žalosti v Spodnji Šiški št. 136 na pokopališče v Dravljah.

Blag mu bodi spomin! 422
Spodnja Šiška, 7. svečana 1913.

Tužnim srcem sporočam svojim znancem in prijateljem, da je Bogu vsegamogočnemu dopalo mojo predrago, nepozabno mater

Uršulo Knific

danes ob 2. uri popoldne, prevideno s svetotajstvi za umirajoče, v 79. letu starosti poklicati v večnost.

Priporočam jo vsem znancem in prijateljem v molitev in spomin. Sv. maše po rajski se hodo brale v župni cerkvi v Tomišlju in v rojstnem kraju v Trbojah.

Pogreb se vrši v ponedeljek ob 8. uri zjutraj v Tomišlju.

Tomislj, 7. februarja 1913.

Jožef Knific,
župnik

431

Pri graščinskem oskrbništvu v Haasbergu pri Planini

sprejmeta se

zakonska mož in žena

za oskrbovanje krav.

Mesečna plača moža K 60.—, žene 30 K, dalje prosto stanovanje, vsak dan 1 liter mleka in 10 m³ drva na leto. 397

Mladiči : policijskih : psov

čistokrvne pasme „Dobermanski pinč“ se prodajo. Oče je v policijski službi, samica je tudi dresirana. Mladiči takih roditeljev imajo polovico dresure že v krvi. Podrobneja pojasnila daje **S. LEPUSIČ**, Mrkopalj, Hrvatsko. 430

Mizarje

419

(strojne) za izdelovanje zabojev sprejememo v trajno delo. Ponudbe: **Knezoškofijske žage v Vrbovcu p. Mozirje, Štajersko.**

Proda se, oziroma se da v najem ali za menja dobro idoča

gostilna in trgovina

z mešanim blagom v zelo prometnem kraju na Gorenjskem, oddaljena 4. minute od kolodvora. Da se tudi trgovina sama v najem. Naslov pove upravnništvo „Slovenca“ pod št. 429 (Znamka za odgovor.) 425

Več mizarских pomočnikov

ki so večji finih pohištenih del, sprejme v trajno delo takoj **Anton Dernač**, orglar, Radovljica. 424

Gostilna v Dravljah

pri Sojerju št. 30

se da v najem

za dobo 6. let. Najemniki naj se zglase v 14. dneh pri posestniku **Lovro Florjančiču** na Poljanah 4. p. Št. Vid nad Ljubljano. Nastop po dogovoru. 433

428

Tvrška **Josip Lorenzi**, imejitelj **P. E. Grassi** naznanja prežalostno vest, da je njen velezasluzni dolgoletni zvest uradnik, gospod

Mihael Lušenc

danes ob 1 uri ponoči v 56. letu svoje starosti umrl po dolgi mučni bolezni; Predragega nepozabnega rajnika priporočamo v blag spomin. Pogreb se vrši jutri dne 9. februarja ob pol 5 uri iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 8. februarja 1913.

Potrtega srca naznanja **Mihaela Burger** v imenu otrok in vseh sorodnikov prežalostno vest, da je snoči ob 7. uri preminil njen nadvse ljubljeni soprog, oziroma oče, sin, brat, stric in svak, gospod

Fran Burger

tovarnar in občinski svetovalec

423

v 47. letu starosti po kratki, mučni bolezni. Pogreb od vseh nepozabnega rajnika bo jutri v nedeljo, dne 9. svečana ob 1/2 4. popoldne iz hiše žalosti v Spodnji Šiški št. 136 na pokopališče v Dravljah, kjer ga polože v rodbinsko rakev.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v frančiškanski cerkvi ljubljanski in podružnični cerkvi v Spodnji Šiški.

Blag mu bodi spomin.

V Spodnji Šiški, dne 8. svečana 1913.

Pogrebni zavod Ivan Rojina v Spod. Šiški.

Rodbina **Premrov** naznanja vsem sorodnikom, znancem in prijateljem prežužno vest, da je njih iskreno ljubljena mati, tašča, babica in prababica, gospa

Uršula Premrov roj. Jeršan

po kratki bolezni, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče v 89. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabljen bo v nedeljo, dne 9. februarja ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti in se pokoplje v rodbinskem grobu na pokopališču v Cerknici.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi v Cerknici.

V Martinjaku, dne 8. svečana 1913.

427

Žalujoči ostali.

KNJIŽEVNI TRG.

Dr. Jeršetove šmarnice »Mati čudovita«. Zopet enkrat šmarnice, ki jih bo res vesel šmarničar in veselo ljudstvo! Ni lahko vedno kaj novega povedati o Materi božji. Dr. Jerše je povedal najlepše, kar je vedel, in tega lepega je mnogo. Povil je v šmarnice najlepše cvetove, kar jih je našel po vrteh Marijinih častilcev. Z govorniško silo, živahno, pestro, morda nekoliko prebujno, a brez pretiravanja dr. Jerše kaže Mater čudovito, njene prelepe prednosti in čednosti. Že naslovi šmarnic so kakor lepi cvetovi v vencu Marijinem: Lilija dolinska, Mati dobrega sveta, Mati lepe ljubezni, Mati svetega veselja, Žena obdana s solncem, Dolorosa . . . Največja prednost teh šmarnic je pa, da so res šmarnice, govori o Mariji, in sicer govori povzeti iz dogme. Najlepše, kar vemo o Materi božji, je kratko povedano v dogmi, in te šmarnice takorekoč poganjajo iz Marijine dogme, kakor poganjajo bele majniške šmarnice iz plodne gomoljke. — Ker je radi finega papirja oblika kaj priročna in so knjižici dodane lepe mašne in druge molitve, se bodo te šmarnice priljubile tudi kot molitvena knjižica s premišljevanji.

Gecemani in Golgota. Ta krasna, dolgo zaželjena premišljevanja Kristusovega trpljenja so izšla in so na razpolago v Katoliški Bukvarni. Pridejan je seveda tudi popoln molitvenik in ima knjižica pri vsi svoji obširnosti priročno žepno obliko. — Cena z rdečo obrezo 2 K 60 h, šagrin, zlata obreza 3 K 60 h.

Izbrani spevi Publija Ovidija Nasona. Blazij Bevk, znani prevajalec starih grških in latinskih klasikov, je izdal tretjo popravljeno izdajo nekaterih Ovidovih spevov in sicer: Ex metamorphoseon, fastorum, tristium libris, I. del. Cena 1 K 50 vin.

Engelbert Gangl. Izbrani spisi za mladino. Društvo za zgradbo »Učiteljskega konvikta« je izdalo in založilo tretji zvezek zbranih spisov za mladino, ki jih je napisal Engelbert Gangl. Cena vezanega snopiča 1 K 50 vin. Dobi se po slovenskih bukvarnah.

Spisi Mišjakovega Jurčka, IV. zvezek: Zvesti pes. — Rom-pom-pom! — Stara pesem. — Gospod Urban. — Naša Minka na Gorenjskem. — Lahkoverni mlinar Tomaž. — Mojca iz Žabje luže. Z 19 slikami. Založilo društvo za gradbo Učiteljskega konvikta. Cena 1 K 50 vin. Dobiva se v »Katoliški Bukvarni«.

Naročite „Slovenca“.

Zahvala.

Povodom boleznj in smrti našega preljubega soproga in očeta

Jožefa Simonič

Izrekamo svojo iskreno zahvalo za obiske v boleznj ter spremstvo k zadnjemu počitku pred duhovščini kakor tudi č. g. župniku Nemanicu iz Brusnic za vodstvo spreveda ter sv. mašo, slavni posojilnici za darovani venec kot njenemu načelniku, g. nadučitelju Bartelj-ju, g. županu Semiskemu, slavni domači požarni brambji, slednjic vsem dragim sodnikom, znancem in prijateljem za obilno častno spremstvo. Obenem priporočamo dragega ranjeka vsem bivšim čast. gg. duhovnikom v Semiču v blag spomin in molitev.

Mladica pri Semiču, 5. febr. 1913.

417 Rodbina Simonič.

Sanatorium Emona v Ljubljani,

Komenskega ulica 4. Privatno zdravilišče za notranje in kirurške bolezni. — Porodnišnica. — Medicinalne kopeli. Lasticnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Dergano, primar I. kir. odd. doz. boln.

Valilni aparat K 45'—

vali bolje kot vsaka kokoš. Na poskušno zastoj. G. MÜCKE, Pottendorf št. 40 pri Dunaju. Stotine referenc in spričeval iz cele monarhije zastoj in franko. 181 (10)

Zobna krema

KALODONT
Usna voda

MATTONIJEV

GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

najboljša dijetična in osvežujoča pijača

preizkušena pri želodčnih in črevesnih ka-larih, obilnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo najveljavnejši zdravniki kot bistveno podpiralno sredstvo

pri karlovovarijskem in drugih kopeliških zdrav-jenjih in kot poznejše zdravilo po kopeljih 24 38 in trajno porabo. (VII.)

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn,

železniška postaja, zdravilno kopalnišče pri Karlovih varjih Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jesticinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-u, Peter Lass-niku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 11

1309

Ali si še sedaj nisi zapomnil, da kadim samo

JACOBIJEVE ANTIKOTINSKE
cigaretne stročnice!

Izurjen trgovski pomočnik

vešč popolnoma slovenskega in nemškega je zika se sprejme takoj ali z marcem na hrvaški meji v trgovino z mešanim blagom.

Ponudbe s prepisi spričeval pod šifro: »Izurjen 500« pošto ležeče glavna pošta v Ljubljani. 377 3

500 K

Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože tekem 3 dni brez bolečin ne odpravi moj uničevalec korenin Rla-mazilo. — Cena lončku z jamstvenim pismom 1 krono. 336

Kemény (Kaschau) I. Poštni predal 12/160 Ogrsko.

Samo pri nas pristno.

Zelo ugoden nakup

40 METROV OSTANKOV

zefira, volle, flanel in drugega pralnega blaga, zelo lepi v dolgoti od 1—8 metrov, sortirani. Pošilja se po povzetju, franko za 18 kron. Najboljša razpošiljalnica

V. I. Havliček & Bratje, Podebrad, (Goško):

Od teh ostankov se vzorci ne morejo razpošiljati. Kolekcija vzorcev modnega blaga in manufakture z navedbami nizkih cen pošiljamo franko. 116

Naprodaj je lepa ■ ■ ■ ■

nova hiša

z veliko kletjo, velikim zasajenim vrtom, ki se lahko razdeli na več stavbnih parcel. Več se izve v Spodnji Šiški št. 22. 297

Išče se v kuhanju, gospodinjstvu, likanju in šivanju izvežbana mlajša

služkinja

prijetne zunanosti in lepega vedenja iz boljše hiše za samsko, boljše osebo. Več pove uprava „Slovenca“ pod šte. 411.

Pozor!

Trgovina

z mešanim blagom se odda takoj v najem v Bagunjah na Gorenjskem.

Marija Jeglič,
trgovka in gosliničarka.

Priporočamo hitre

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, Franciškanska ulica 8. Izborno blago! Točna postrežba. Zahtevajte drože v prid »Slovenske Straže«. 159

Izredni uspeh, ki sem ga dosegel pri svoji žitni kavi

v vseh slovanskih pokrajinah, me nagiba, da iznova opozarjam na ta svoj prvovrstni izdelek, ki po svoji kakovosti in nizki ceni ne pozna nobene konkurence, ter se smatra za neobhodno potreben predmet za vsakdanjo rabo v vsakem gospodinjstvu. Z vzorno in skrbno postrežbo sem si pridobil v vseh slojih prebivalstva popolno zaupanje in z zadovoljenjem moram na tem mestu naglašati, da se znatno množi krog mojih odjemalcev. Obrnite se torej z zaupanjem na mojo izborno tvrdko in prejeli boste za 4 K 5 kg izborne žitne kave poštnine prosto na vsaki pošti. Vsaka pošiljka je zašita najskrbneje v zelo močno platneno vrečo in vsebuje vrhutega še dragoceno premijo: predmet, poraben v vsakem gospodinjstvu. Obrnite se takoj zaupno na tvrdko

Jos. Veselý, Praga

in postali bodete za vedno moj stalen odjemalec. 324

Razglas.

Generalno zastopstvo Vzajemne zavarovalne družbe za življenje „The Mutual Life Insurance Company“ v Newyorku

poveri se od 1. prosinca 1913 gospodu Franc Aumannu, Ljubljana, Slovenski trg 8

Od 1. prosinca 1913 naprej je gospod Aumann pooblaščen — denar in denarne vrednosti na račun označenega zavoda, na podlagi društva izdanih izvornih spisov, prejemati.

P. n. občinstvo se prosi, da se v vseh zavod zadevajajočih vprašanjih obrača na gosp. Franc Aumanna.

Generalna direkcija zavarovalne družbe za življenje „The Mutual“ za Avstrijo na Dunaju.

P. n.

Z ozirom na predstoječi razglas si dovoljujem p. n. zavarovancem, prijateljem in znancem naznaniti, da se je

vodstvo generalnega zastopstva vzajemne zavarovalne družbe za življenje

„The Mutual“ v Newyorku poverilo meni.

Vsa vprašanja na zadevajočo zavarovalno stroko itd. rešujem takoj.

Z najodličnejšim spoštovanjem

Franc Aumann.

409

Spretna prodajalka

z daljšo prakso se sprejme v špecerijsko trgovino. Pismene ponudbe z navedbo dosedanjih služb naj se pošljejo na upravo „SLOVENCA“ pod šifro „POŠTENOST 289.“ 289

Lepo priflično

stanovanje

se odda za maj. Slovenski trg 8 (trg pred sodnijo). 348

I. C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna, platna ter manufakturnega blaga.

Manufakturna trgovina na debelo in drobno. Ljubljana, Stritarjeva ul.

Spreten organist, pevovodja in cerkvenik

želi sredi aprila t. l. službo premeniti. Gre tudi na Koroško ali Štajersko. Naslov pove uprava lista pod št. 376. (Znamka za odgovor!) 376

Perje za postelje in puh

priloga po najnižjih cenah

EMIL KRAJEC

preje F. Hiti 3534

Pred Skofljo št. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo

Radi na novo ustanovljene večje trgovine v mestu sem primoran oddati takoj v najem

manjšo trgovino

z mešanim blagom v lepem kraju na Kranjskem. Trgovina je zelo dobro vpeljana. Prometa okoli 45.000 K letno. Potreben kapital 3000 — 5000 kron.

Reflektantje blagovolijo pošiljati njih ponudbe pod „dobro idoča trgovina 425“ na upravo „Slovenca“.

pridna in poštna
Dekle išče službe.
Naslov pove upravnistvo pod številko 410.

Vila

ob lepem sprehajališču, s solčno lego, se pod ugodnimi pogoji proda. Vprašati je na Cesti na Rožnik št. 41. 408

Blagajničarka

z večletno prakso, vešča knjigovodstva, želi svoje mesto premeniti. Prijazne ponudbe pod: »Sprememba« 407 na upravnistvo „Slovenca“.

Kolar

bi se lahko naselil kot samostojen obrtnik v eni najlepših in najboljšejših vasi blizu Kranja. Stanovanje in delavnica na razpolago. Dela bi bilo preobilo, ker ni v celi okolici nobenega v tej stroki izvežbanega obrtnika. Pogoji: popolna izvežbanost v tej stroki. Naslov pove uprava tega lista pod številko 399.

E 1736 12

9

Dražbeni oklic.

Dne 13. svečana 1913 ob 8. uri dopoldne se prodado na Bledu št. 108

na javni dražbi

različno galanterijsko blago, slaščice, likerji, kompoti, klobuki, čevlji, vsa oprava trgovine, seno in en voz. 391

Reči se smejo ogledati od 8. do pol 9. ure dopoldne.

Izvršilni oddelek c. kr. okrajne sodnije v Radovljici.

Generalni štrajk v Belgiji.

Nad Belgijo visi že od lanskega junija sem, ko je pri državnozbornskih volitvah liberalno-socialistični blok propadel, kot težak Damoklejev meč socialnodemokratska grožnja, da se uprižori generalni štrajk. Na ta način hočejo socialisti izsiliti splošno in enako volilno pravico, kakor tudi temeljito revizijo ustave. Sedanja splošna volilna pravica, ki je pluralna, socialistom ne ugaja in hočejo rdeče mase zadušiti vse druge elemente v državi. Vlada, ki je katoliška in že preko 30 let blagodejno pravično in svobodoljubno vrši svoje vladne posle, se prav nič ne boji socialnodemokratske grožnje, ker bo surovi pritisk od strani rdečih svobodomiselncev le konsolidiral in utrdil odprano moč katoličanov, ki stoje za svojo vladno. Sicer je pa štrajk še negotov in pride v eventualnem slučaju samo v poštev v industrijskih krajih Charleroi, Mons, Soignies, Liège. Brez izjeme bi se izvedla stavka v rudokopih, v steklarnah in v antverpskem pristanišču, kajti krščansko delavstvo je v teh podjetjih prešlabo, pa tudi varnostne razmere so tako nezadostne, da ni mogoč uspešen boj proti proklamaciji štrajka. Poleg tega imajo ti delavci tudi mala posestva in bi lahko prišli za poljsko delo. Socialni demokratje hočejo pa tudi v Bruslju organizovati stavko, čaravno ni v Bruslju posebne industrije in ima socialna demokracija tu komaj slabo polovico delavstva za seboj. Sicer pa tudi odločni rdečkarji niso posebno navdušeni za stavko, zlasti pa najvišji sodrugi, ki dobro vedo, da bi bil delni uspeh toliko kot neuspeh, kar bi slabo vplivalo na moč in ugled stranke. Liberalno časopisje, ki je pri lanskih volitvah kar gorelo ljubezni do socijev, je sedaj deloma odločno proti stavki, n. pr. »Etoile Belge«, ki pravi, da se pod utisom groženj sodrugov javnost nikdar ne bo sprijaznila z mislijo o reviziji ustave, deloma pa svetuje vladi, naj se uda. Toda ta del liberalnih listov bo v slučaju, da stavka res izbruhne, takoj moral zagovarjati oškodovane interese trgovskih krogov, ki so večinoma njihovi naročniki in nastopiti proti štrajkujoči socialni demokraciji. Vlada z marnostjo pričakuje dogodke in je vse storila za varnost državljanov kakor tudi za njihove gospodarske koristi. Socialni demokraciji grozi v vsakem slučaju fiasko, če odstopi od stavke, ali pa če jo prične in konča z delnim uspehom.

* **Mati čudovita.** Spisal dr. Josip Jerne. Opozarjamo na te res lepe, izvirne šmarnice, katere so te dni izšle. Priporočamo jih vodnikom Marijinih družb, pridigarjem, ker jim nova lična knjiga nudi krasnih, priscrčnih govorov, prepletanih z lepimi, zanimivimi, najnovejšimi zgledi. Dobiva se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Kritiko pričujemo pozneje.

Cerkvene tiskovine. Čast župne urade opozarjamo, da imamo v zalogi vse različne cerkvene tiskovine, ki popolnoma odgovarjajo novim predpisom. Na razpolago so vse matice, cerkveni računi itd. — Tiskovine, za katere se je porabil fin, trpežen papir, so lepo in ostro črtane. Na tem mestu tudi pripomnimo, da naj se vsa naročila naslavljajo na »Katoliško Bukvarno« in ne na »Katoliško Tiskarno«, ker se sicer taka naročila navadno zelo zakasnijo. — **Katoliška Bukvarna** v Ljubljani.

GLASBA.

Aleluja! Deset velikonočnih pesmi v čast Kristusu od smrti vstalemu. Za mešana zbor zložil Ant. Grum, regens chori pri sv. Jakobu v Ljubljani. Cena izvodu 1 K 20 vin. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Zvezek obsega kakor rečeno deset velikonočnih pesmi in spev Regina coeli. Oblike je majhne (žepna oblika), kar bo prav dobro služilo pevcem, ki pojo pri velikonočnih procesijah.

Velika noč je eden največjih praznikov, praznik poln veselja in radosti; morajo biti tudi navepi primerno veselega značaja, kakoršni so ti. — Vsi se odlikujejo po lepi melodiji in lahki harmonizaciji, so veseli in krepki.

Najlepša in najefektnjša v zbirki je brezdvomno zadnja, skladba Regina coeli laetere, ki ima na koncu vpleteno veličastno velikonočno alelujo. To da prazniku pravi značaj, skadbo samo pa še enkrat tako povzdigne.

Velikonočne praznike bomo letos izvanredno zgodaj obhajali. Zatorej naše cerkvene zbere na ravnomer izišle napeve opozarjamo, jih istim posebno priporočamo, da si jih nabavijo in pridno študirajo. O veselih velikonočnih praznikih jih bodo sigurno z lepimi vsepi proizvajali v čast Kristusu od smrti vstalemu. — Dobivajo se in naročajo v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Ostanki blaga, kateri so se pri meni v veliki množini nabrali, dam radi pomanjkanja prostora, čisto pod ceno. 115

ki zadostujejo za kompl. obleke za gospode, hlače, paltoje, damske kostume, plašče, krila itd.

Exportna tovarna blaga

Karl Kasper

Inomost (Innsbruck) 58.

Naj se zahteva vzorce ostankov blaga za gospode in dame, poštnino prosto.

Velika noč je letos že v marcu!!

Naročite torej vzorce za nove obleke kar že zdaj pri tvrdki 317

Prokop Skorkovsky in sin

izvozna tvrdka blaga za moške in ženske obleke, HUMPOLEC, ČEŠKO. Na željo damo izvršiti moške obleke.

Proda se iz proste roke novozidana

=vila=

z novim gospodarskim poslopjem, pri kateri je skupno 96 oralov zemlje in sicer 18 oralov gozda, drugo so pa njive in travniki, vse v ravnini poleg državne ceste, poldrugo uro od mesta Velikovec na Koroškem. Obrniti se je na A. Z., pošto ležeče št. Peter pri Velikovecu, Koroško. 306 (3)

Drva

mehka in trda, (suha); radi pomanjkanja prostora znižane cene. Dostavijo se na zahtevanje tudi na dom. Parna žaga SCAGHETTI, za skladiščem državnega kolodvora. 245

Brasel in Buenos Aires 1910: 3 velike nagrade.

R. WOLF MAGDEBURG-BUCKAU

Podružnica na Dunaju: III. Am Heumarkt št. 21.

Patentni vročeparni lokomobili

z brezventilnim preciznim upravljanjem. 3438

Originalno strojedelstvo Wolf 10-800 HP.

obratni stroji z najvišjo popolnostjo in dobičkom, za industrijo in poljedelstvo.

Dosedaj izdelanih nad 720.000 H.

Št. 2512.

Razpis.

361

1. Za preložitve okrajne ceste Trojana-Zagorje pri Zagorju v cestnem okraju Litija. 2. Za korekturo deželne ceste Črnomelj-Vinica, v cestnem okraju Črnomelj in 3. Za zgradbo okrajne ceste Suhidol-Trata v cestnem okraju Škofja Loka na 16.000 K, 182.000 K in 150.000 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedjo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna ali z napovedbo pavšalne svote naj se predložijo do

24. februarja t. l.

ob 12. uri opoldne podpisaneu deželnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlati je zapečatene z napisom: »Ponudba za prevzete cestne gradbe Trojana-Zagorje ali Črnomelj-Vinica ali Suhidol-Trata« in sicer je vsako ponudbo posebej predložiti in posebej kuvertirati. Vsaki ponudbi mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Deželni odbor si izrecno pridrži pravico, izbrati ponudnika ne glede na višino ponudbe ne cene, oziroma, če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbni pogoji so na ogled v deželnem stavbnem uradu na Turjaškem trgu.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 1. februarja 1913.

Pozor! **Pozor!**

GASILNA DRUŠTVA

Glavna zaloge in lastno izdelovanje vseh predmetov za gasilna društva kakor:

čelade	cevi	kuple	rokavice	vrvi za plezalce
čepice	ovijaki	piščalke	gumbi	društveni znaki
sekirice	znaki	vrvice	cevne obveze	signalne trobente
pasovi	naramnice	kolajne	cvilil za obleke	rleče vrvice s čopi.

Prosi se, da se pri ustanovitvi novih društev dotična društva pred nabavo gori navedenih predmetov obrnejo ustmeno ali pismeno na spodaj navedeno tvrdko, katere prevzame tudi popravila starih čelad, sekiric itd.

Postrežba strogo reelna in solidna! 188

J. S. Benedikt, Ljubljana

Ustanovitev tvrdke l. 1830.

Izboljšajte promet

v svoji gostilni z izvrstnim cenanim — plzenskim pivom — iz Češke delniške pivovarne v Čeških Budejevicah. Največja čisto slovanska pivovarna. Zaloga v Ljubljani: V. H. ROHRMANN. Zaloga v Zagrebu, Trstu, Pulju, Zadru i. t. d.

Okusite

tisto pivo v slovanskem Grandhotelu „Balkan“ Trst, via della Caserma in v slovanskem hotelu Lacroma na Gradu.

3453

Stavbišče se proda

pri kemični tovarni v Ljubljani. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod „št. 254“. (Znamka za odgovor). 254

Priložnostni nakup!
Lepa žepna ura z verižico K 3-50.
30.000 komadov

kupljenih, zaraditega pošiljam 1 lepo 24 ur idočo (ne 12 ur) „GLORIA“ srebrno anker-rem. uro, švic. kolesarje z lepo grav. oklopjem, s sekundarnim kolesarjem ali posebr. verižico natančno idočo is za K 3-50. Nadalje ponudim eno pravo poslačeno 24 ur idočo anker-rem. prve vrste švicarsko uro s poslačeno verižico za K 5. Triletno pismeno jamstvo za vsako uro. Razpošilja proti povzetju S. KÖHANE, razpošiljalnica švicarskih ur, Krakov št. 78. Nostavilno priznan. naročil Za neugajajoče denar nazaj. 3300

Pozor! Pozor! Drože — Presgerm.

Uljudno naznanjam vsem pekovskim mojstrom n trgovcem, da sem povečal svojo znano tovarno za drože in isto s parnim strojem uredil, ter mi je zato mogoče postreči brez konkurence po najnižjih cenah in z najboljšim blagom.

Cene po dogovoru, večja naročila imajo še za celo leto popust. — Naročila od 4 kg pošiljam franco. Pričakuje cenjenih naročil, beležim iz odličnim spoštovanjem 3955

Maks Zaloker Prva ljublj. tovarna drož v lastni hiši
Krajkovski nasip št. 28.

Resna ženitna ponudba.

Državni uradnik, star 27 let, želi se v svrhu ženitve seznaniti z gospodično, staro 18-23 let. Biti mora krepkega zdravja in neomadeževane preteklosti ter imeti vesele do gospodinjstva ter primerno doto.

Ponudbe, ako le mogoče, s popisom razmer ter s sliko do 20. februarja 1913 pod „Idealist 1913-329“ na upravništvu „Slovenca“.

Slika s pismom vred se v neugodnem slučaju takoj vrne. Tajnost pod častno besedo zajamčena.

Želim v letošnji sezoni postreliti 10 velikih divjih petelinov

Ponudbe na upravo „Slov.“ pod št. 365.

Oddam takoj veliko, suho in zračno

skladišče

24 m dolgo, 14 m široko na Emonski cesti št. 2. Ivan Jelačin, Ljubljana. 369

== Za večjo tovarno se išče ==

izkušeni kurjač

za parni kotel. — Plača po dogovoru. Ponudbe naj se vpošljejo najdalje do 12. februarja na upravništvu „Slovenca“ pod širo „Kurjač 1913/394.“

! Mizarji, pozor !

274 pod najugodnejšimi pogoji se proda lepo s stalno vodno silo (25 konjskih sil), enonadstropna hiša z mizarško delavnico z vsemi potrebnimi stroji, ter gospodarsko poslopje in nekaj zemljišč. Naslov pove upravništvu „Slovenca“ pod št. 274. (Znamka za odgovor.)

Proda se radi bolehnosti dobrodoča gostilna s trgovino špecerijskega blaga

z vso zalogo, vsem pohištvom in zemljiščem za 26.400 K. Polovico kupne cene je izplačati takoj, ostalo po dogovoru. Hiša, v kateri se nahaja gostilna in trgovina, je bila zidana pred štirimi leti; stoji na lepem kraju, deset minut od kolodvora. Ponudbe na upravništvu „Slovenca“ pod št. 375. 375

Kranjska deželna banka v Ljubljani v deželnem dvorcu vhod v Gosposki ulici 2.

Obrestuje hranilne vloge po

4 1/2 %

na leto. Obresti pripisuje glavni pololetno, tako da vlagatelj dobi za vsakih 100 K 4 1/2 obresti, ker plačuje banka iz svojega rentni davak. Banka je pupilarno varen zavod. Za vloge jamči direktno dežela Kranjska.

Daje komunalna posojila občinam, okrajnim in šolskim odborom ter zdravstvenim zastopom v

4 1/2 %

komunalnih zadolžnicah.

Hipotekarna posojila v zastavnih listih po

4 1/2 %

Eskomptuje menice denarnih zavodov in daje lombardna posojila. Prodaja lastne pupilarno-varne komunalne zadolžnice in zastavne liste.

Banka je pupilarno varen zavod, ter jamči zanjo dežela Kranjska.

Uradne ure za stranke vsak delavnik od pol 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne.

Lepa, kompletna, dobro ohranjena

baročna garnitura za jedilno sobo

se proda. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 405.

Priden in pošten **SLUGA**

star 20 let, vešč slovenskega in pa nemškega jezika, želi svojo službo premeniti s 1. ali 15. marcem. Naslov pove upravnistvo. (Znamka!)

Kot potnik-akviziter

se sprejme takoj za Kranjsko za življenjsko in otroško zavarovanje proti proviziji in gotovi plači inteligentna oseba. - Ponudbe z navedbo referenc pod: »Dauernde Stellung« na anončno pisarno Josip Heuberger, Gradec, Herren-gasse št. 1. 396 (2)

Proti gotovi plači in proviziji se sprejmejo

krajevni zastopniki

za večjo tuzemsko zavarovalnico za Ljubljano. Neveščaki se najbolje pouče. Mesečni dohodki 200 do 250 K. Ponudbe pod »Pensionsfähig« na anončno pisarno Jos. Heuberger, Gradec, Herren-gasse št. 1. 395

C. kr. oblastveno potrjeno učilišče krojnega risanja.

Dobl se tudi kroj po životni meri. Istotako se izdelujejo obleke točno in po primerno nizki ceni.

Franja Jesih, Ljubljana, Stari trg 28.

4172

Ženitna ponudba.

Železničar, star 24 let, prijetne zunanosti, se želi poročiti z gospodično, ki bi bila neomadeževane preteklosti in dobrega srca. Ponudbe pod št. 390 odpošilja uprava „Slovenca“. 390

Išče se zanesljiva in poštena starejša

služkinja

za družino dveh oseb v nekem obmorskem mestu. Znati mora kuhati, likati ter opravljati tudi druga domača dela. - Plača po dogovoru. Nastop v začetku marca. - Ponudbe sprejema upravnistvo „Slovenca“ pod številko 406.

Družabnik se išče

Za večjo trgovino mešane stroke na Kranjskem, dokazano dobičkanosno se išče družabnik. Dotičnik mora biti trgovsko izobražen, ker v trgovini sodeluje in vešč slovensčine in nemščine. Zahteva se 10—15.000 K, katera svota se lahko zavaruje. - Cenjene ponudbe pod „Družabnik“ na upravo „Slovenca“.

Izgotovljene obleke

za moške in otroke v veliki izbiri po zmerni ceni v manufakturni trgovini

Ljubljana Pri Škofu zrau. škofije

2934

Hitra pomoč odločuje!

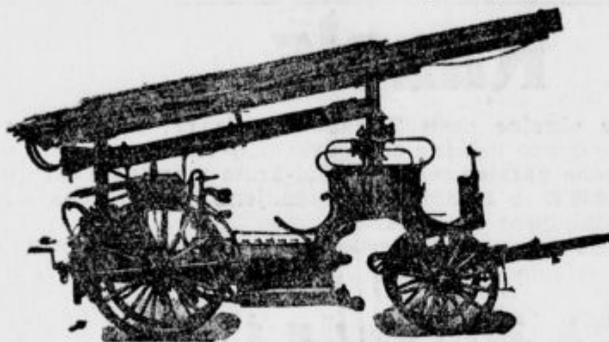
Konrad Rosenbauer & Kneitschel

v Lincu na Donavi prva tovarna bencinomotornih brizgalnic v Avstriji,

katera lahko dokaže z nad štirinajst izvrstno vspelimi slučaji, da je gašenje s temi modernimi zboljšanimi stroji najvspešnejše.

Bogato ilustrovani ceniki glede vseh modernih, praktično sestavljenih dvo- in štirikolesnih ročnih brizgalnic, vozov in nosilnih mehaničnih pomikalnih lestev najnovejše konstrukcije, vozov za moštvo, vseh potrebnih gasilskih oprem, ter cevi izvrstne kvalitete tvrdke Konrad Rosenbauer v Lincu na Donavi dobi vsak na zahtevo brezplačno in franko.

Društva obiskuje brezplačno zastopnik tvrdke

Fran Samsa Zagreb, Gunduličeva ulica št. 21. 3562

Štev. 126/pr.

398 3

Razpis.

Podpisani deželni odbor razpisuje sledeče

službe okrožnih zdravnikov

na Kranjskem:

1. v Cerkljah pri Kranju z letno plačo 1400 K, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do dveh petletnic po 100 K. Poleg tega dobiva zdravnik od zdravstveno-okrožnega zastopa še posebno doklado v letnem znesku 500 K;
2. v Fari v Kočevskem okraju s sedežem na Petrinji z letno plačo 1600 K, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do dveh petletnic po 100 K. Poleg tega dobiva zdravnik za uradna pota v Osilnico in Banjaloko 3000 K na leto;
3. na Grosupljem v Ljubljanskem okraju z letno plačo 1600 K, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do dveh petletnic po 100 K;
4. v Logatcu s sedežem v Planini z letno plačo 1400 K, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do dveh petletnic po 100 K. Poleg tega dobiva zdravnik od občine Planina še posebno doklado letnih 500 K;
5. na Raki v Krškem okraju s plačo letnih 1400 K, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do dveh petletnic po 100 K. Poleg tega uživa zdravnik za brezplačno zdravljenje ubožcev v občini Raka prosto stanovanje z vrtom in vinogradom;
6. v Žužemberku z letno plačo 1400 K, aktivitetno doklado 200 K in s pravico do dveh petletnic po 100 K. Poleg tega dobiva zdravnik za zdravniške uradne dneve v Ambrusu, Ajdovcu in na Smuki 800 K letne odškodnine in 400 K stanarine od zdravstveno-okrožnega zastopa.

Prosilci za te službe naj pošljejo svoje prošnje podpisaneu deželnemu odboru do

10. marca 1913.

in jim prilože dokazila o starosti, upravičenju do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijskem državljanstvu, fizični sposobnosti, npravnosti, dosedanjem službovanju ter o znanju slovenskega in nemškega jezika.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 5. februarja 1913.

Za deželnega glavarja: dr. Lampe l. r.

Odda se takoj prostorno skladišče

Izve se: Vegova ulica 6, I. nadstropje.

Ustanovljena 1892

Ustanovljena 1892

Fr. Hopf

sodno zapriseženi izvedenec v Ljubljani Šelenburgova ulica št. 6

prva največja in najstarejša trgovina

glasovirjev in godbenega orodja

Glasovirji, pianini, harmoniji (amerik.) najbolj slovitih tvrdk: Stelzhammer,

Rössler, Czerny & Hofmann, Hörigi in edino zastopstvo dvorne tvrdke Förster.

Posojevalnica. Plačila na obroke. Najnižje cene. 333 1

Staubene parcele

na Dunajski cesti v Ljubljani pred delavskimi hišami in na Gilincih takoj ob mestni meji na Tržaški cesti, vse z najlepšo lego so po izbiri za primerne cene

na prodaj.

Več se izve pri lastniku JOS. TRIBUC, na Gilincih 37. 2127

Nadležne koccine

na obrazu in na rokah odstranjuje v petih minutah

odstranjevalec kocin

dr. H. Rixa

zajamč. neškodljiv, gotov uspeh. Skatlja za K 4- za dostavo. Razpošilja strogo diskretno

Kos. dr. A. Rix, Laboratorij Dunaj IX, Berggasse 17 H.

Zalogo v Ljubljani: Lekarna „pri zlatem Jelenu“, parfumerija A. Kaučič in drožerija „Adrija“.

Priložnostni nakup!

30.000 parov visokih čevljev na zadrgo!

3 pari visokih čevljev na zadrgo za K 14.75

kot kaže slika, popolnoma iz najboljšega usnja z dobriimi podplati. Teh 30.000 parov čevljev je bi o namenjeno za balkanske države, ki so ni pa vsled vojske ostali. Zato prodajam pod lastno ceno 3 pare čevljev za gospode ali visoke čevlje na zadrgo za ženske iz najboljšega usnja in v vseh velikostih za K 14.75. Pri naročilu zadostuje številka ali pa mera v centimetrih. Razpošilja po povzeteju prva kršćanska razpošiljalnica za čevlje: Franc Humann, Dunaj II. Aloisgasse 3/10 R. Cenjeni naročniki se prosijo za nadaljnja priporočila.

Telefon številka 16.

19

Telefon številka 16.

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbeno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbenotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbena in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. Priporočila se za stavbena dela vsake vrste.